

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ
ΤΩΝ ΡΩΜΟΥΝΩΝ, *ὑπὸ Σ. Μπριουμιτζάκη.*
ΣΧΕΔΙΟΝ / ΣΧΕΔΙΟΝ / *ὑπὸ Σπ. Θεοδορο-*
πούλου.

EUGENE DELACROIX, *ὑπὸ Ν. Φαρδρίδου.*

ΣΕΡΕΝΑΤΑ ΤΟΥ ΣΟΥΜΠΕΡ, *ὑπὸ Χ. Καμ-*
βουκίδου.

ΟΤΑΝ ΚΡΙΝΕΙ Η ΨΥΧΗ... *ὑπὸ Σ. Σταματίου.*

ΣΑΝ ΚΑΡΛΟ, *ὑπὸ Θ. Συραδινῶ.*

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ.

ΕΙΚΟΝΕΣ :

Ὁ φυλακισμένος *ὑπὸ Θ. Πάλλη.* — Τὸ ἔργα-
στήριον τοῦ ζωγράφου κ. Μποκατσιάμπε.
— Τὸ ἄγαλμα τοῦ Λόρδου Βύρωτος ἐν
Μεσολογγίῳ. — Ὁ ἄστυγος, ἔργον Ν. Γεωρ-
γαγιῆ. — Συναυλία τοῦ Ὁδείου Ἀθηναίων.
— Ἡ διάσημος ζωγράφος Lubren μετὰ
τῆς θυγατρὸς τῆς.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Χρ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1910

ΓΡΑΦΕΙΑ

ΟΔΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΑΡΙΘ. 9. (ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ)

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α΄.

ΑΘΗΝΑΙ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1910

ΤΕΥΧΟΣ 3^{ον}

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
 Ὀδὸς Βενιζέλου Ἀριθμ. 9
 Πλατεία Μητροπόλεως

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
 Ἐτησίᾳ δρ. 9 Ἐτησίᾳ φρ. 10
 Ἐξάρ. » 5 Ἐξάρ. » 6

Π. ΔΗΜΑΣ & Α. ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΗΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΟΙΚΩΝ ΔΓ' ΕΛΛΑΔΑ

ΚΑΙ ΚΡΗΤΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 9

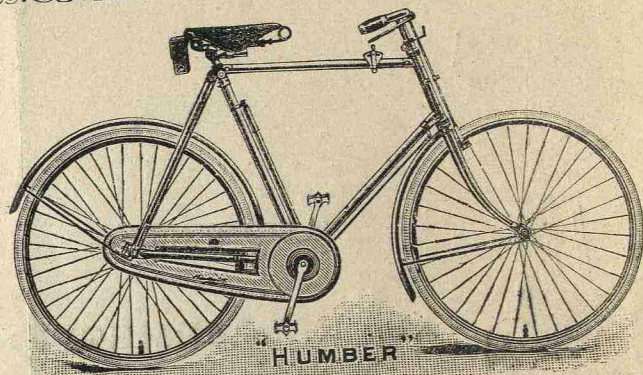
ΑΘΗΝΑΙ

HUMBER

Ὅ,τι δήποτε ζητήσετε διὰ ποδήλατα καὶ αὐτοκίνητα θὰ τὰ εὑρητε μόνον εἰς τὸ κατάστημα ποδηλάτων καὶ αὐτοκινήτων κ. ΒΗΧΟΥ.

Περίβολος Βουλῆς ἀρ. 3

Ἀριθ. Τηλεφώνου 590.

ΒΛΑΒΙΑΝΕΙΟΝ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ

ΝΕΥΡΙΚΩΝ & ΦΡΕΝΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

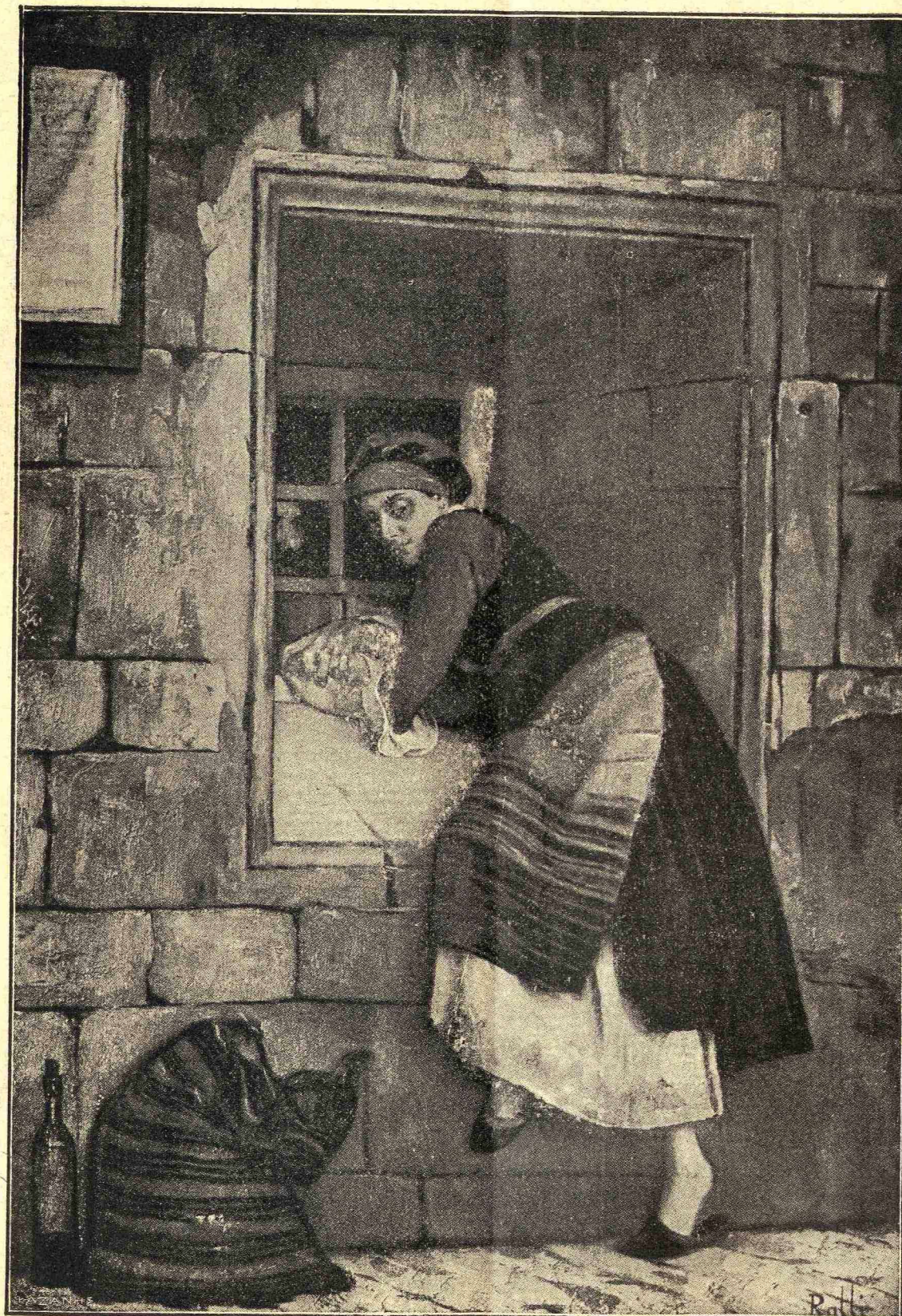
ΠΑΤΗΣΙΑ, ὁδὸς Κύπρου ἀριθ. 2 & 4

Διήρηται εἰς δύο τμήματα :

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ διὰ τοὺς νευροπαθεῖς καὶ ΦΡΕΝΙΚΟΝ διὰ τοὺς ὄρενοπαθεῖς

Πᾶσα περαιτέρω πληροφορία ἀπευθυντέον εἰς τὸν Διευθυντὴν καὶ Ἰδιοκτῆτην κ. ΒΛΑΒΙΑΝΟΝ εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις οἰκίαν του

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 2α

Θ. ΡΑΛΛΗ

Ο ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΣ

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΩΝ ΡΩΜΟΥΝΩΝ

Ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ τῶν Ρωμούνων εἶναι ἐπίσης ἀρχαία ὅπως καὶ ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ θρησκεία.

Μέχρι τοῦ 16ου αἰῶνος, ἡ ἐκτέλεσις τῶν θρησκευτικῶν ᾠμάτων ἐγένετο Ἑλληνιστὶ καὶ Σλαβιστὶ· κατὰ τὸ 1500 μ.Χ. τὰ Σλαβικὰ βιβλία τῆς θείας λατρείας ἀντεκατεστάθησαν διὰ Ῥωμουνικῶν· ὑπάρχουσιν ἀκόμη εἰς τὸ τέλος τῆς φράσεως μουσικὰ σημεῖα, ὡς π. χ. γραμμὴ ὀριζοντία—, σταυρὸς+, ἡμίσταυρος+, κάθετος | .

Ἀπὸ τὰ ἔγνη τῶν ἀρχαίων τούτων ἐκκλησιαστικῶν ᾠμάτων, ἅτινα ἐκάστη γενεὰ ἱεροψαλτῶν ἐκληροδότει ἐκ παραδόσεως εἰς τὴν ἐπομένην γενεάν, δύναται τις νὰ συμπεράνη ὅτι ἡ ἀρχαία θρησκευτικὴ μελωδία ἀφωμοιώθη μὲ τὴν λαϊκὴν Ἑθνικὴν μελωδίαν.

Αἱ μελωδίαὶ αὗται εἶνε οὐσιωδῶς Ῥωμουνικαί, διότι δὲν ἀπαντῶνται οὔτε παρ' ἡμῖν οὔτε παρὰ τοῖς Σλαύοις.

Μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Κων)πόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων (1453), ἡ Ἑλληνικὴ ἐπίδρασις εἰς τὰς Ῥουμανικὰς χώρας κατέστη σημαντικὴ. Οἱ σοφοί, οἱ ἱερεῖς, οἱ μοναχοὶ Ἑλληνες, καταδιωθέντες καὶ στερηθέντες τῶν δικαιωμάτων των, ἐζήτησαν ἄσυλον ἐν Ῥουμανίᾳ· ἐνθα καὶ ἀπεκατεστάθησαν.

Οἱ ὕμνοι τοὺς ὁποίους ἔψαλλον Σλαβιστὶ εἰς τὰ μοναστήρια τὰ κατεχόμενα ὑπὸ τῶν Σλαύων, καὶ Ἑλληνιστὶ εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ μοναστήρια τὰ ἐξυπηρετούμενα ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας δὲν ἦσαν παρὰ οἱ ὕμνοι τῆς

μεγάλης ὀρθοδόξου χριστιανικῆς ἐκκλησίας Κων)πόλεως. Ἐφθασαν δὲ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τελειότητος κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Βυζαντίου, ὥστε ὁ Μέγας Βλαδίμηρος, ὅστις ἔθεσε τὰ πρῶτα θεμέλια τοῦ Ῥωσσοκοῦ Κράτους, κατόπιν τῆς λαμπρᾶς ἀφηγήσεως τῶν ἀπεσταλμένων του περὶ τῆς ἐν Κων)πόλει Ἐκκλησίας, ἀπεφάσισε νὰ ἀπασθῆ τὸν Ἑλληνο—Ἀνατολικὸν χριστιανισμὸν τὸ (988).

Περὶ τὸν 17ον αἰῶνα εἰς τὴν Ρωμουνικὴν ἐκκλησίαν εὐρίσκομεν ἱεροψάλτας ἀξίους λόγου, ἐνθα ἡ θεία λειτουργία ἐξετελεῖτο μετὰ μεγαλειτέρας λαμπρότητος, ἀπὸ τῆς Μητροπόλεως τοῦ Πατριάρχου Κων)πόλεως. Οἱ πλεόν περιήφημοι Ἑλληνες ἱεροψάλται ὅλου τοῦ κόσμου μετέβαινον εἰς τὰς κυριωτέρας ἐκκλησίας τῆς Ρωμουσίας, ὅπως ἀκροασθῶσι τὴν λειτουργίαν, ὅπου ἀπεκόμιζον τὰς καλλιτέρας ἐντυπώσεις.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν θλιβερῶν ἀναμνήσεων, ἅτας ὁ πολιτισμὸς ἐξελληνίσθη· οἱ πρίγκηπες καὶ οἱ ἱερεῖς ἦσαν Ἑλληνες. Εἰς τὰ σχολεῖα δὲν ἐδίδασκον πλέον ἢ τὴν Ἑλληνικὴν. Τέλος πανταχοῦ καὶ εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰς συναναστροφὰς μετεχειρίζοντο τὴν Ἑλληνικὴν. Οἱ μόνοι οἱ ἐναπομείναντες Ρωμοῦνοι ἦσαν ὁ ἠχορικός, καὶ ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου.

Ἄλλ' αἱ μεγάλαὶ ἰδέαι τῆς Ἐπαναστάσεως ὑπεκίνησαν μικρὸν κατὰ μικρὸν τοὺς Ρωμούνους οἵτινες ἐφέροντο πρὸς τὴν πρόδον ἐξ ἐθνικῆς δόξης· ἐπεθύμουν νὰ ἔχωσι σχολεῖον, ἐκκλησίαν, φιλολογίαν, πρίγκη-

πας και Μητροπολίτας Ρωμούνους, παρά την λυσσώδη αντίστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου.

Τέλος εὐρέθη ἀρχιερεὺς τις Ρωμοῦνος ὀνόματι Διονύσιος Λούπου Μητροπολίτης τῆς Οὐγγαρο-Βλαχίας (1819-1823) ὅστις ἴδρυσε σχολεῖον ἐπιστημῶν ἐν Βουκουρεστίῳ, ὡς και μουσικὴν ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν πλησίον τῆς Ἐπισκοπείας. Ὑπῆρξαν δὲ και μερικοὶ ἀρχικαλόγηροι Ρωμοῦνοι, μεταξὺ ἄλλων, οἵτινες ἀπεμάκρυναν τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα ἀπ' ὅλα τὰ ξένα στοιχεῖα και καθιέρωσαν τὸ Ρουμανικὸν κείμενον· εἰργάσθησαν δὲ με τοιοῦτον ζῆλον ὥστε κατώρθωσαν νὰ διευθετήσωσι τὰς μελωδίας συμφώνως με τὸ πνεῦμα και τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Ρουμανικοῦ λαοῦ.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1865 μετεχειρίζοντο δύο εἶδη ἐκκλησιαστικῶν ἀσμάτων, τὸ ἐν Ἑλληνο-Ρουμανικὸν γεγραμμένον ὁμοφώνως με συνθηματικά σημεῖα, ἀναλογοῦν ὁπωσδήποτε με τοὺς χαρακτήρας τοῦ Ἀραβικοῦ ἀλφαβήτου, τὸ ἕτερον χορφοδο ἄρμονικὸν εἰς πολλὰς φωνὰς και γεγραμμένον ἐπὶ πενταγράμμων. Τὰ μονόφωνα ἄσματα ἦσαν τὰ μόνα αἵτινα μετεχειρίζοντο εἰς τὰς Ρουμανικὰς ἐκκλησίας μέχρι τοῦ 1840, ὁπότε ἐδημιουργήθησαν αἱ πρῶται χορφοδία εἰς Βουκουρέστιον και Ἰάσιον. Ὁ πρίγκηψ Κούζα τὸ (1859—1866) ἐδημοσίευσεν τὴν σχετικὴν διακανόνισιν τῶν χορφοδιῶν εἰς τὰς ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας, και ἔθεσεν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μουσικῶν τούτων σωματίων τὸν καθηγητὴν τῆς ἄρμονίας Ἰωάννην Κάρτ, συνθέτην πολλῶν λειτουργικῶν ἀσμάτων πραγματικῆς ἀξίας.

Ἡ ἴδρυσις Ὁδείου τὸ 1864 ἐν Βουκουρεστίῳ και Ἰασίῳ ἔδωσε μεγάλην ὄθησιν εἰς τὴν βέβηλον ἄρμονικὴν μουσικὴν, και

διευκόλυνε τὸν σχηματισμὸν τῶν χορφοδιῶν εἰς τὰς κυριωτέρας ἐκκλησίας. Ἐν τούτοις ἢ ἐπὶ πενταγράμμων γραφῇ ἀπαντᾷ μερικοὺς ἀνταγωνιστὰς και ἀπὸ τοὺς πλέον σημαντικοὺς ὡς π. χ. τὸν σοφὸν καθηγητὴν τοῦ Ὁδείου Βουκουρεστίου Κίριακ ὡς και τὸν διάσημον καθηγητὴν τῆς Ἱστορίας και Αἰσθητικῆς εἰς τὸ Ὁδεῖον τῶν Παρισίων Μπουργκόλ Ντεγκουτρέη. Κατὰ τὴν γνώμην τούτων ἢ Ἀνατολικὴ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ ὡς και ἢ ἀρχαία γραφῇ αὐτῆς ὄφειλον νὰ ὑποστηριχθῶσιν. Εἷς τι ἔργον ὅπερ ἐδημοσίευσεν ὁ Ντεγκουτρέη ὑπὸ τίτλον «Μελέται ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς» ἀναφέρει ὅτι θελήσας ποιῆν νὰ μεταφέρῃ μερικὰς μελωδίας Βυζαντινὰς ἐπὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς, ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς ἡμισείας διέσεις και ἡμίση μεμὸλ, αἵτινα δὲν ὑφίστανται εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν μουσικὴν. Εἶνε τῆς γνώμης ὅτι θὰ ἦτο ἄδικον νὰ ἀφήσουν νὰ ἐξαφανισθῇ ἢ Ἀνατολικὴ μουσικὴ, ἣτις εἶνε τόσον πλοσσία εἰς μελωδίας, καθόσον αὐτὴ ἀντιπροσωπεύει ἐκκλησιαστικὴν τινα παράδοσιν και πολιτικὴν.

Διὰ τὰ αἴτια ταῦτα σχεδὸν ἢ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ρουμανίας ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἀντικαταστήσῃ ποσῶς τὴν ἀρχαίαν μουσικὴν γραφὴν διὰ τῆς νεωτέρας. Ἐν τούτοις παρατηροῦσα ὅτι ἢ Εὐρωπαϊκὴ μουσικὴ ἦτο λίαν διαδεδομένη ἐν Ρουμανίᾳ και ὅτι ἢ Ἐκκλησιαστικὴ χορφοδία γεγραμμένη Εὐρωπαϊαῖσι εἶχεν εἰσαχθῆ εἰς τὰς Ρουμανικὰς ἐκκλησίας, ἢ αὐτὴ Σύνοδος κατέληξεν εἰς τὸ νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν χρῆσιν τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀσμάτων ἐπὶ πενταγράμμων κατόπιν ἐξελέγξως ὑπὸ τῆς οἰκείας Ἐπιτροπῆς.

Σ. ΜΠΡΙΣΙΜΙΤΖΑΚΗΣ

Σ Χ Ε Δ Ι Ο Ν ! Σ Χ Ε Δ Ι Ο Ν !

Ἐν ἀπὸ τὰ μαθήματα, τὰ πρῶτης ἀνάγκης, τὰ ὅποια ἔπρεπε νὰ διδάσκωνται ἀρτίως και ἐπιμελῶς εἰς τὰ σχολεῖα εἶνε και ἢ ἰχνογραφία. Ἡ ἰχνογραφία εἶνε μάθημα τὸ ὅποσον εἰς κάθε ἄνθρωπον, ἀπὸ τὸν ἀπλοῦν ἀγρότην, ἕως τὸν ἐπιστήμονα εἶνε ἀπαραίτητον· ἢ γνῶσις τοῦ σχεδίου εἶνε ἀνάγκη ὅλων τῶν ἐπαγγελμάτων και ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων.

Ἄλλοτε ἐθεωρεῖτο ὡς μάθημα πολυτελείας ἢ ὡς τέχνη τέρψεως διὰ τὰς πλουτοκρατικὰς και τὰς ἀριστοκρατικὰς τάξεις, εἰς τὸ ὅποσον ἰδιαιτέρως μόνον ἢ σχολοῦντο οἱ ἐκ τῶν μαθητῶν ἔχοντες καλλιτεχνικὸν χάρισμα· και ἦτο ὁ καιρὸς τότε, κατὰ τὸν ὅποσον ὅλα τὰ πράγματα ἐξητάζοντο κατ' ἐπιφάνειαν μόνον, και τὸ ὠραῖον ἀλλὰ και πρακτικώτατον τῶν μαθημάτων εἶχε τελείως παρανοηθῆ.

Ἐσπουδάσαμεν ὅλοι εἰς τὰ σχολεῖα και ἐμάθαμεν χίλια δύο πράγματα, και χρῆσιμα και ἀχρηστα· μεταξὺ ἄλλων λατινικά, τριγωνομετρίαν, λογικὴν· και ὅταν ἐξήλθωμεν ἀπὸ τὸ γυμνάσιον, δὲν εἰξεύραμεν νὰ σύρωμεν δύο γραμμὰς ἢ νὰ κάμωμεν ἐν τετράγωνον κάπως ἀνεκτόν, διὰ νὰ παραστήσωμεν κάτι εἰς τὸν συνομιλητὴν μας ζωηρότερον.

Κάποτε εἰς ἐπαρχιακὴν πόλιν φίλος μου ἰατρὸς ἐνετάλη ἀπὸ τὴν εἰσαγγελίαν νὰ συντάξῃ ἰατροδικαστικὴν ἔκθεσιν περὶ τῶν τραυμάτων θύματος δολοφονικῆς ἐπιθέσεως· ἐξήτασε τὸ πῶμα, ἔσπευσε νὰ με συναντήσῃ εἰς τὸ καφενεῖον και με παρεκάλεσε νὰ τοῦ σχε-

διάσω τὸ περίγραμμα ἀνθρώπινου κορμοῦ, διὰ νὰ σημειώσῃ ἐπάνω διὰ στιγμῶν τὰ σημεῖα, ὅπου τὰ τραύματα τοῦ θύματος.

Εἶνε γνωστότατον ὅτι ἰατρὸς θέλων νὰ σχεδιάσῃ εἰκόνας βακυλλίων τὰ ὅποια βλέπει διὰ τοῦ μικροσκοπίου, πρέπει νὰ εἰξεύρῃ σχέδιον· δικηγόρος, θέλων νὰ περιγράψῃ τὸν τόπον, ὅπου ὑπάρχει ἀμφισβήτησις ἰδιοκτησίας, ἢ πρόκειται νὰ ληφθοῦν προσωρινὰ μέτρα ἀπὸ τὸν εἰρηνοδίκην, πρέπει νὰ εἰξεύρῃ σχέδιον. Ἐμπορος, θέλων νὰ ἐξεικονίσῃ εἰς ἐργοστασιάρχην εἶδος ἐμπορεύματος ἢ ἀντικείμενον, πρέπει νὰ εἰξεύρῃ σχέδιον. Κτηματίας θέλων νὰ διαγράψῃ τὰ ὄρια τοῦ κτήματός του πρὸς συνομιλητὴν, πρέπει νὰ κάμῃ σχέδιον· οἰοσδήποτε ἄνθρωπος, θέλων νὰ δώσῃ νὰ νοήσῃ τὴν θέσιν ὅπου εὐρίσκεται ἢ οἰκία του πολυλάκις ἔχει ἀνάγκην νὰ σχεδιάσῃ· καθεὶς, ὅστις ζῆ σήμερα εἰς τὴν κοινωνίαν πρέπει νὰ εἰξεύρῃ στοιχεῖα ἰχνογραφίας γραμμικῆς. Τοῦτο δὲν ἐπιδέχεται οὐδεμίαν ἀμφισβήτησιν.

*

Τὸ ζήτημα τῆς συστηματοποίησης τοῦ μαθήματος τῆς ἰχνογραφίας εἰς τὰ σχολεῖα και τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς διδασκαλίας του ὑπὲρ τῶν μελλόντων πολιτῶν ἀπησχόλησε πολλὰς τοὺς νομοθέτας και τοὺς παιδαγωγοὺς εἰς τὴν Ἑσπερίαν.

Ἀξίζει νὰ μνημονεύσω ἰδιαιτέρως τὰ τῆς συζητήσεως του πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐνώ-

πιον του διημ συμβουλίου των Παρισίων.

Εἰς ἓκ των δημοτ. συμβούλων, ὁ κ. M. Labusquière κατέθεσε δύο προτάσεις σχετικὰς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ σχεδίου. Τὰς μεταφράζω ἐδῶ ἐν περιλήψει :

Ἴδου ἡ πρώτη πρότασις :

« Ἄρθρ. 1.— Ἰδρύεται εἰδικὸν ἀναδεικτικὸν διὰ τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἰχνογραφίας εἰς τὰ δημοτικά σχολεῖα.

Ἄρθρ. 2.— Αἱ ἐξετάσεις, τῶν ὁποίων τὸ πρόγραμμα θὰ καθορισθῇ βραδύτερον, θὰ γίνωνται μετὰ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

Ἄρθρ. 3.— Εἶνε ἀπαράδεκτος πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς ἐπαγγελματικὰς σχολὰς ὁ μὴ προσάγων τὸ πιστοποιητικὸν ἰχνογραφίας».

Διὰ τῆς δευτέρας προτάσεως μεταρρυθμίζονται τὰ τῆς διδασκαλίας τῆς ἰχνογραφίας. Θεσπίζονται δύο ἀκόμη ἀνώτερα πιστοποιητικά σχεδίου καὶ ἐπαγγελματικῶν ὑποδειγμάτων.

Διὰ τῶν δύο αὐτῶν προτάσεων τοῦ φιλοπροόδου καὶ πρακτικωτάτου αὐτοῦ δημοτικοῦ συμβούλου παρέχεται εἰς τὴν λαϊκὴν ἐκπαίδευσιν σπουδαιότατον στοι

χεῖον καὶ παιδαγωγικῆς καὶ πρακτικῆς σημασίας.

Ὁ ἐργάτης παντὸς εἶδους ἀπὸ τὰ μαθήματα ταῦτα θ' ἀντλήσῃ ἐν τῶν κυριωτάτων προσόντων τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἔργου του· διότι εἰς τὰς πλείστας τῶν βιοτεχνικῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, εἰς τὰς ὁποίας θὰ προσληφθῇ ἀπαραίτητος εἶνε ἡ γνῶσις σχεδίου.

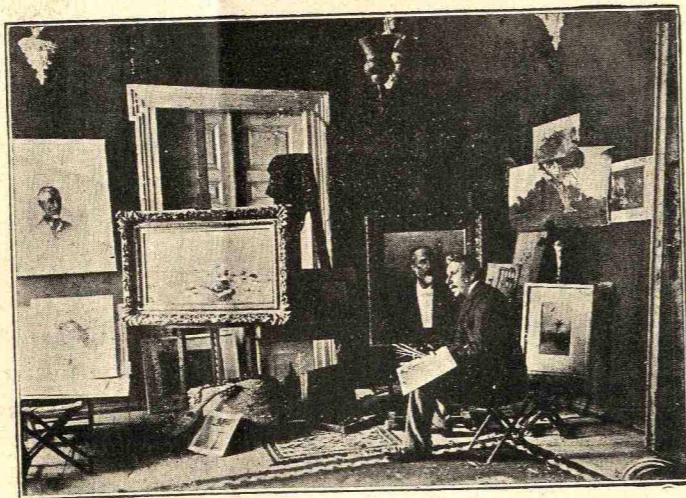
Καὶ εἶνε ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρουσα ἡ ὑπὸ ἔποψιν σχεδίου καὶ ἀσκήσεως βιοτεχνικῆς ἐπὶ καλλιτεχνικῶν προτύπων μορφῶσις τοῦ ἐργάτου.

Ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τῶν Παρισίων ἀποδεχθεῖσα τὰς προτάσεις τοῦ κ. Labusquière ἐφήρμοσε τὰ μέτρα ταῦτα εἰς τὰ ἀστικά σχολεῖα καὶ τὰ ἐπαγγελματικὰ τοιαῦτα.

Ἡμεῖς ἐδῶ ὑπὸ ἔποψιν σχεδίου εἴμεθα εἰς πρωτογενῆ κατάστασιν. Οἱ Ἕλληνες ἐν γένει δὲν ἔχομεν ἰδέαν σχεδίου· οἱ δὲ ἐργάται μας—αὐτοὶ δὲν εἰζεύρουν οὔτε γραμμὴν νὰ σύρουν.

Ρίπτω τὴν ἰδέαν τῆς εἰσαγωγῆς συστηματικῆς προπαιδεύσεως ἰχνογραφίας εἰς τὰ σχολεῖα μας, νομίζων ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ Παρισίου συμβούλου, μὲ τινὰς τροποποιήσεις εἰμπορεῖ νὰ συζητηθῇ.

ΘΗΤΑΣ

Ὁ καλλιτέχνης κ. Β. Μποκατσιάμπης ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του.

ΜΕΓΑΛΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ

EUGENE DELACROIX

Κατὰ τὰς τρικυμιώδεις ἐκείνας ἡμέρας τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως φερομένης πρὸς τὸ τέλος τῆς διὰ τῆς ἀνυψώσεως ἐν τῷ Γαλλικῷ θρόνῳ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, ἐγεννήθη ἐν Παρισίοις (Charantor) ὁ Eugene Delacroix. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ κλασσικὴ σχολὴ ὑπὸ τὸν David εὐρίσκετο εἰς τὸ ὕψιστον σημεῖον τῆς δόξης τῆς. Ἡ τέχνη καὶ ἡ αἰσθητικὴ ἠκολούθουν ὡς τυφλοὶ ἀκόλουθοι τὸν «Λεωνίδα» καὶ τὰς «Σαβίνας» τοῦ μεγάλου καλλιτέχνου. Ὅλοι ἐνόμιζαν ὅτι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐμπνεύσει ἡ τέχνη θὰ εὕρισκε τὴν σωτηρίαν τῆς. Τοῦτο ἦτο λογικόν. Ποῖος ἄλλος ἐκτὸς τῶν κλασσικῶν, τῶν Ἑλλήνων κυρίως, ἔφθασε εἰς τοιαύτην τελειάν τέχνης, πλαστικὴν ἢ πνευματικὴν; Ἀκατάσχετος τάσις διεφαίνετο ὅπως πάντες ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμα τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν τῆς ἀρχαιότητος καὶ ὑπεισέλθουν εἰς τὰ ἰδανικά ἄτινα ἐπρωτοστάτησαν ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης. Πρὸς τοῦτο ἡ τέχνη τοῦ David καὶ ἡ μεγαλοφυΐα του παρουσίαζον ἀρκετὴν ἐγγύησιν. Αὐτὸς εἶχε φέρει ἀληθῆ ἐπανάστασιν ἐν τῇ ἀντιλήψει τῆς τέχνης κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους,

Ὅλων τὰ πνεύματα ἐστρέφοντο πρὸς τὸν νέον ἀστέρα καὶ ἠτένιζον μὲ χρυσᾶς ἐλπίδας τὴν ἀναμενομένην ἀναγέννησιν τῆς τέχνης τῆς κλασσικῆς ἀρχαιότητος. Ὁ David ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ ἀρχηγὸς τῆς Σχολῆς, ἀδιαφιλονεικῆτος κύριος καλλιτέχνης καὶ κύριος τοῦ καλλιτεχνικοῦ αἰσθήματος. Τὸ ἐργαστήριόν του ἔβριθε μαθητῶν. Πᾶς νέος ζωγράφος ἐκεῖθεν ὄφειλε νὰ λάβῃ τὰ φῶτα ἢ δὲ

διδασκαλίαν τοῦ ἐθριάμβευε. Ὁ κανὼν του ἦτο ὁ ἐξῆς «Ἐργάζου ὅπως αἰσθάνεσαι, ἀντιγράφε ὅπως βλέπεις, μελέτα ὡς ἐννοεῖς, διότι ἕκαστος ζωγράφος δὲν χαρακτηρίζεται παρὰ ἀπὸ τὴν κυρίαν ιδιότητα ἣτις χαρακτηρίζεται τὰ ἔργα του».

Μετὰ μακρὰν ὁμῶς ζωὴν καὶ καθ' ὃν χρόνον ὁ David διέτριβεν ἐν Βρυξέλλαις ἤρχισε πλέον νὰ ἐννοῇ τὴν ἀποσύνθεσιν ἣτις ἠπέλει τὴν σχολὴν του. Ὁ μέγας ζωγράφος τῆς «Στέψεως τοῦ Ναπολέοντος» ἐπιπτεθῆναι τῆς ἀντενεργείας ἣτις προσεκληθῆναι ἀπὸ τὸ ἔργον του ἀπαρλλάκτως ὡς καὶ κατὰ τὴν ἐμφάνισίν του ἔδοσε κτύπημα εἰς τὴν παλαιὰν πρὸ αὐτοῦ τέχνην. Κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν γεννᾶται ὁ Delacroix. Μὴ λησμονώμεν ὅτι συγχρόνως ἐν τῇ φιλολογοῖα πανταχόθεν ἠγγέλλετο ὁ θρίαμβος τοῦ Rousseau καὶ ὁ ῥωμαντισμὸς θεὰ τοῦ Chateaubriand καὶ τῆς Me de Staël ἤρχιζε νὰ κερδίξῃ διαρκῶς ἔδαφος μέχρις ὅτου διὰ τοῦ Hugo καὶ τῶν σὺν αὐτῷ κατέστη γενικὸς καθ' ὅλην τὴν Γαλλίαν.

Περὶ τὸ ὄνομα τοῦ Delacroix σχηματίζεται ἡ ῥωμαντικὴ σχολὴ ἐν τῇ ζωγραφικῇ, ἀνίκητος καὶ συνέπεια τῆς ἐν τῇ ποιήσει τοιαύτης, συγχρόνως δὲ ὑπὸ τὸν μέγανον Luvres συνεχίζεται ἡ κλασσικὴ παράδοσις καὶ ἐξυψοῦται εἰς ἐν ἓκ τῶν ὑψηλοτέρων σημείων τῆς («Ἡ Πηγὴ» του ὡς γνωστὸν εἶνε ἐν τῶν ἀριστουργημάτων ὀλοκλήρου τῆς Γαλλικῆς σχολῆς). Οἱ δύο οὗτοι καλλιτέχναι διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἣν ἐξήσκει τὸ ὄνομά των, διὰ τῶν ἰδεῶν των καὶ τῆς ἰσχυρᾶς των προσωπικότητος, ἐχρησίμευσαν ὡς κα-

νόνες ἐν τῇ ζωγραφικῇ καθ' ὅλον τὸ πρῶτον ἡμῖς τοῦ 19ου αἰῶνος. Ὁ εἰς ὡς εἶδομεν εἶνε ἀντίθετος τοῦ ἄλλου. Καθ' ὅλην τὴν ζῶην ὑπῆρξαν ἀρχηγοὶ δύο σχολῶν αἵτινες διαρκῶς ἐν ἔχθρᾳ διέκειντο πρὸς ἀλλήλας. Οἱ μὲν κλασσικοὶ ὑπερήσπιζον τὸν Luyres οἱ δὲ ρωμαντικοί, οἱ νέοι κυρίως, τὸν Delacroix.

Ὅταν μάλιστα ἐφάνη ἡ «Λέμβος τοῦ Δάντη» τοῦ Delacroix ἀληθῆς ἐπαναστασις ἠγέρθη. Ἡ εἰκὼν αὕτη ἀφῆκεν ἐποχὴν ἐν τῇ παγκοσμίῳ τέχνῃ δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν. Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἡ λέξις «κλασσικός» ἐσήμαινε πάντα καλλιτέχνην ἐστερημένον φαντασίας καὶ ἔχοντα ἔργον τὴν ἀπλὴν μίμησιν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἀρχαιότητος. Ἡ διδασκαλία τοῦ David εἶχε πέσει καὶ μάλιστα ἐστιγματίζετο παντοιοτρόπως ὡς ἀδεξία μίμησις καὶ οὐδὲν πλεόν.

Ἐξ ἄλλου ἡ ρωμαντικὴ σχολὴ καίτοι μὴ καθ' ὅπως ὀριζομένη δι' ὀρισμένων κανόνων, ἐφαίνετο ἐν τούτοις ὡς θέτουσα ἐν τῇ πρώτῃ μοίρᾳ τὸν χρωματισμὸν εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ θεατοῦ προκαλούμενον ἀποτέλεσμα. Δηλονότι ἡ ἐν τῇ μορφῇ ἔκφρασις κατὰ τὴν ρωμαντικὴν σχολὴν παρημελεῖτο ὡς ἐπουσιώδης. Ἐπομένως οἱ ρωμαντικοὶ ἀπέκρουον τὴν σπουδὴν τῆς προοπτικῆς, τοῦ σχεδίου καὶ τῆς ἀνατομίας τοῦ πρωτοτύπου ἐν μιᾷ λέξει, ὡς ἀγόντων πάντων τούτων εἰς ἀποτελέσματα οἰονεὶ μαθηματικῶς ἀκριβῆ καὶ ἐμποδιζόντων τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἐξέλιξιν μιᾶς μεγαλοφυΐας. Τοιαύτη τις δὲν φαίνεται καὶ ἡ τάσις τῶν ρωμαντικῶν ἐν τῇ φιλολογίᾳ; Χάρις εἰς τὸν Gros καὶ τὸν Cericault, ἡ εἰς τὴν κλασσικὴν σχολὴν πίστις εἶχεν ἐκπέσει. Αὐτοὶ ἔδωκαν τὸ πρῶτον κτύπημα εἰς τὰ «ὕλικα στοιχεῖα» ἅτινα ἐχρησίμευον ὡς κανόνες τῆς τέχνης τοῦ David καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. Τὸ γυμνὸν εἶχε τελείως καταργηθῆ, τὸ κάλλος εἶχεν ἐκ-

πέση, καὶ ἡ ἐκλογή ἀρχαῖουσῶν ὑποθέσεων πανταχοῦ κατεδικάζετο. Ἐκτὸς τούτου ἡ νεολαία ἀνήσυχος καὶ ὑπὸ διαφόρων χιμαῖρων φερομένη ἐπεθύμει νὰ κολουθήσῃ νέαν διεύθυνσιν καὶ νὰ δεχθῆ εὐχαρίστως πᾶσαν ἔξωθι ἐρχομένην ἐπίδρασιν. Ὁ ἐκ Γερμανίας ἐρχόμενος μυστικισμὸς τόσον ἐν τῇ τέχνῃ ὅσον καὶ ἐν τῇ φιλολογίᾳ, κατελάμβανε πάντας καὶ γενικὸς ἐνθουσιασμὸς ἐπεκράτει διὰ τὴν πλήρη σφρίγγους, τρυφερότητος, ἀλλὰ καὶ εἰρωνείας, ποίησιν τοῦ Βύρωνος. Οὕτω καὶ ἡ τέχνη ἐνθαρρυνόμενη ἤρχισε νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν νέαν ὁδόν. Διάφοροι λόγοι ἐπέδρασαν πρὸς τοῦτο· ἡ ὑπὸ τοῦ Chateaubriand κηρυχθεῖσα λατρεία τῆς φύσεως, αἱ ἐκ τῶν μακρυνῶν ἐκστρατειῶν τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ κομισθεῖσαι ἐντυπώσεις, τὸ μεγαλεῖον τῆς Ναπολεοντινῆς ἐποποιΐας καὶ συγχρόνως, ὡς ἀντιδραστικόν, ἡ θερμὴ ἀγάπη τῆς ἐλευθερίας ἣτις ἀνεπτύσσετο εἰς ὅλων τὰς ψυχὰς καὶ ἔδιδε εἰς τὸ αἶσθημα τῆς ἀνεξαρτησίας τὴν δύναμιν τοῦ νὰ ῥίψῃ πᾶν ἐμπόδιον καὶ ἐν αὐτῇ εἰσέτι τῇ τέχνῃ. Ὁ Delacroix ἔγινε ὁ ἀπόστολος οὕτως εἰπεῖν τῶν ῥιζοσπαστικῶν αὐτῶν ἰδεῶν.

Με μέγαν ἐνθουσιασμὸν παρεδόθη εἰς τὸ ἔργον τοῦ καὶ με μεγαλείτερον πάθος ἠθέλησε νὰ δώσῃ ὄθησιν εἰς τὴν νέαν σχολὴν ἣς ἀνεγνωρίζετο ἀρχηγός. Εἰς ὅλον τὸ ἔργον τοῦ, τὸ πάθος τοῦτο κυριαρχεῖ. Ὁ Delacroix καθὼς πάντες οἱ βαθέως αἰσθηνοί, ἔπασχε ἐνεθουσιάζετο, ὀνειρεύετο ἀκούων πᾶσαν ὑπερῆ κατ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἔργου τοῦ κρίσιν. Ἡ εὐαισθησία του ἐπιρρεάζεται ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ τὰς ἀπογοητεύσεις τῆς ζωῆς· ἡ θέλησίς του πρὸς αὐτὴν κρατύνεται καὶ οὕτω τὸ ἔργον τοῦ μᾶς παρουσιάζεται ὑπερπλήρες ζωῆς. Εἰς τοὺς πίνακάς του διακρίνομεν αὐτὴν ταύτην τὴν ζῶην τοῦ με ὅλας τὰς τρικυμίας τῆς τὰς ἐνθαρρύνσεις ἢ ἀποτυχίας τῆς.

Ἐν τούτοις ἐν τῷ ἔργῳ του ὑπάρχει τάξις καὶ ρυθμὸς ἐὰν βαθέως ἐξετασθῆ, ἀνώτερα πάσης κριτικῆς. Ἡ κίνησις ἐν τῇ συνθέσει, ἡ ἔκφρασις, τὸ ἀπροσδόκητον ἢ ἀπότομος καὶ ζωηρὰ σχεδίασις εἶνε ἐν συνόλῳ τελείως κανονικά. Ὡς εἴπομεν ὁ Delacroix, ἐν τῷ ἀποτελέσματι διακρίνει τὸν σκοπὸν καὶ πρὸς τοῦτο ὑποτάσσει τὸν τρόπον δι' οὗ θὰ ἐπιτύχῃ. Διαρκῶς ἐν τοῖς ἔργοις του τὸ ἀντικείμενον συσφίγγεται, ὁ καλλιτέχνης ζητεῖ νὰ διεισδύσῃ εἰς τὸ πνεῦμα καὶ ἐξ αὐτοῦ νὰ σχηματίσῃ τὴν σκέψιν του. Τοιοῦτος μᾶς παρουσιάζεται ὡς ζωγράφος τεχνίτης. Ἐν τῇ συλλήψει πάλιν ὁ αὐτὸς φαίνεται. Πανταχοῦ μία δύναμις ἐν τῇ συνθέσει καὶ μία ἐντελῶς πνευματικὴ διάθεσις ἐκδηλοῦται ἐν αὐτῷ. Κατ' ἀρχάς, κυρίως ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως τῆς «σφαγῆς τῆς Χίου» σφοδρὸς ἠγέρθη πόλεμος ἐναντίον τοῦ μεθ' ὅλην τὴν ἐπιτυχίαν ἣτις ἐφαίνετο ὅτι θὼ ἔδιδε δύναμιν εἰς τὸν νέον καλλιτέχνην καὶ τὴν ὑπ' αὐτὸν σχολὴν. Κατόπιν ὅμως ὅτι ἀριστουργήματα ἤρχισαν τὸ ἐν νὰ διαδέχεται τὸ ἄλλο πάντες ἀνεγνώριζον ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Delacroix τὸν μέγιστον ζωγράφον τῆς ἐποχῆς.

Καὶ σήμερον εἰσέτι ὁπότε εἰς τόσῃν κατάπτωσιν εὐρίσκειται τὸ ῥωμαντικὸν πνεῦμα, ὁ Delacroix κρίνεται ὡς ὁ μέγιστος καλλιτέχνης τῆς Γαλλίας κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα καὶ ὡς εἰς τῶν διδασκάλων τῆς κατόπιν ἀναπτυχθείσης τέχνης. Ἡ δόξα του καὶ σήμερον κυριαρχεῖ

καὶ ὁ μέγας ζωγράφος στίλβει ὡς ἀδελφὸς αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἀετώματος τῆς Μεγάλης Τέχνης.

N B. ΦΑΝΔΡΙΔΗΣ

ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΟΥ ΛΟΡΔΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

ΕΝ Τῷ ΗΡῶ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Η ΣΕΡΕΝΑΤΑ ΤΟΥ ΣΟΥΜΠΕΡ

Ἦτο παραμονή τῶν Χριστουγέννων. Ἰὸ χιόνι εἶχε σπεπάσει ὀλόκληρο τὴν πόλιν τῆς Ἀθηνῶν καὶ ἔτσι μέσα στὸ ὀλόλευκο καὶ στὸ ἄβρὸ αὐτὸ φόρεμα εἶχε τὴν ὄψιν πλέον ἑορτινὴ, πλέον εὐθυμῆ.

Εἰς ὄλους τοὺς δρόμους ἡ συνειθισμένη Χριστουγεννιάτικη κίνησις, φωνές, σφυρίγματα, τραγούδια, καὶ μέσα εἰς τὰ σπίτια, ἀναστάσεις καὶ προετοιμασίες γιὰ τὴν πρὸ γλυκεῖα τὴν πρὸ θελκτικὴν χριστιανικὴν ἑορτή.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ τῆς Χριστουγεννιάτικης χαρᾶς, ἕνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα καὶ κομψότερα σπίτια τῆς ὁδοῦ Κηφισσιᾶς παρουσίαζε μίαν ὄψιν πανυγυρικὴν ἀπὸ τὲς ζωηρότερες. Φῶτα χυμένα παντοῦ καὶ μέσα σ' ἕνα μεγάλο σαλόνι ἀνθοστολισμένο τὸ δένδρον τοῦ Χριστοῦ, ἡ χαρὰ ὄλων τῶν παιδιῶν, φορτωμένων ἀπὸ παιγνίδια καὶ κερᾶκια ἐκαμάρωνε, ἐνῶ δύο κοριτσάκια, ὀλόξανθα ἐτραγουδοῦσαν μὲ φωνὴ ἁρμονικὴ καὶ γλυκεῖα τὸ Χριστουγεννιάτικο τραγούδι καὶ ἕνα ἀγοράκι ἕως δώδεκα ἐτῶν τὰ ἐσυνόδευε μὲ τὸ πιάνο.

Ὁ μικρὸς προσπαθοῦσε ὅσο τὸ δυνατόν νὰ εὐρίσκειται εἰς συμφωνίαν μὲ τὲς ἀδελφές του, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν τὸ κατῴρθωνε καὶ στὸ τέλος ἀπογοητευμένος ἐκτύπησε τὰ χέρια του δυνατὰ στὸ πιάνο καὶ σηκώθηκε ἀπ' τὴ θέσι του λέγοντας μὲ σοβαρότητα.

«Δὲν θὰ γίνω ποτὲ καλὸς μουσικὸς γιατί δὲν ἔχω διόλου ἀντί· χωρὶς τῆς νότες δὲν μπορῶ νὰ κάμω τίποτε». Ἡ μία ἀπ' τῆς ἀδελφές του ἐγέλασε μὲ τὸ σοβαρὸ καὶ ἀπελπισμένο ὕφος τοῦ μικροῦ, ἐνῶ ἡ ἄλλη πῆρε ἀμέσως τὴ θέσι του καὶ ἄρχισε νὰ σκορπίζει μὲ τὰ μικρά της δάκτυλα ἤχους ὀλόγλυκους καὶ ἁρμονικούς.

Τί εἶνε αὐτὸ ποῦ παίζεις Νίνα; ἠρώτησε μὲ περιέργεια ἡ ἀδελφή της;

Κ' ἐγὼ δὲν ξέρω. Τ' ἄκουσα προχθὲς

ἀπὸ ἕνα ὄργανέτο ποῦ ἔπαιζαν στὸ δρόμο καὶ τὸ πῆρα λιγάκι, ἀπήντησεν ἡ Νίνα χωρὶς νὰ διακόψῃ τὸ παίξιμό της.

Τί λιγάκι, ποῦ τὸ παίζει ἀπαράλλακτα, προσέθεσε ὁ μικρὸς μὲ τὸ ἴδιο ὕφος.

Τὴ στιγμὴ ἐκεῖνη ἐμβήκε στὸ σαλόνι μία κυρία μὲ ὠραία τουαλέττα ὑποδοχῆς καὶ μὲ πολὺ γλυκεῖα καὶ συμπαθητικὴ φυσιογνωμία ἡ ὁποία ἐπλησίασε ἀμέσως τὰ τρία παιδιὰ μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη. — Ἐφαίνεται πολὺ εὐτυχημένη, ἐμπρὸς στὴ χαριτωμένη εἰκόνα ποῦ παρουσίαζον τὰ τρία ξανθὰ παιδάκια καὶ χωρὶς νὰ εἰπῆ τίποτε στάθηκε σιμά τους καὶ ἄκουσε μὲ προσοχὴ τὸ παίξιμο τῆς Νίνας. Καὶ μόνον ὅταν ἐκεῖνη ἐτελείωσε καὶ τὰ δέξια της τὴν χειροκροτοῦσαν μὲ ζωηρότητα, τότε ἡ γλυκεῖα κυρία ἔβαλε τὸ χέρι της μ' ἀγάπη ἐπάνω στὸ ξανθὸ κεφάλι τῆς Νίνας καὶ τῆς εἶπε.

Μπράβο! Μπράβο! ἔχεις talento καὶ πρέπει νὰ τὸ καλλιεργήσῃς γιὰ νὰ γίνῃς μιά μῆρα τελεία μουσικὸς.

Αὐτὸ βλέπω κ' ἐγὼ μαμά, εἶπε ὁ μικρὸς μὲ κάποια ζήλεια. Ὁ,τι ἀκούσῃ τὸ πέρνει ἀμέσως καὶ τὸ παίζει μὲ εὐκολία καὶ μὲ γλύκα, ἐνῶ ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ κάμω τίποτε καὶ σκάζω.

Τὰ δύο κορίτσια ἄρχισαν νὰ γελοῦν πάλι ἐνῶ ἡ κυρία ἐχαῖδεψε τὸν μικρὸν καὶ τοῦ εἶπε:

— Δὲν πρέπει νὰ σκάζῃς γι' αὐτὸ Τάκη. Ὅλοι δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν τὸ ἴδιο προτέρημα. Σὺ ἔχεις τὸ προτέρημα τῆς ὠραίας φωνῆς τὸ ὁποῖον εἶνε ἐπίσης σπουδαῖον. Ἄν καὶ μικρὸς ἀκόμη τραγουδεῖς πολὺ εὐμορφα ὅλα τὰ τραγουδάκια ποῦ μαθαίνεις, ὥστε ὅταν μεγαλώσῃς καὶ διδαχθῇς πιστεύω ὅτι θὰ τραγουδῇς θαυμάσια.

— Καὶ ἂν τραγουδῶ ὠραία τί βγαίνει! δὲν θὰ ἔχω καμμιά ἀξία, εἶπεν ὁ Τάκης μὲ λύπη.

— Εἶσαι πολὺ ἀστείος μ' αὐτὸ ποῦ λέγεις. Νομίζεις λοιπὸν ὅτι ἡ ὠραία φωνὴ δὲν ἔχει ἀξίαν; Ἄ! εἶσαι πολὺ ἀπατημένος μικρὲ μου. Πρέπει νὰ εἰξεύρῃς ὅτι ἕνα ὠραῖο τραγούδι συγκινεῖ καὶ γοητεύει ὅσο κανένα ὄργανο. Ἐγὼ ὅταν ἤμουν πολὺ νέα ἐτραγουδοῦσα πολὺ εὐμορφα καὶ μπορῶ νὰ πῶ ὅτι εἰς τὸ ὠραῖό μου τραγούδι, ὀφείλω τὴν εὐτυχίαν μου.

— Πῶς αὐτὸ μαμά, ἐξηγηστέ μας σὰς παρακαλοῦμεν· εἶπαν καὶ τὰ τρία ἀδελφια μ' ἕνα στόμα καὶ μὲ τὴν περιέργειαν ζωγραφισμένην εἰς τὰ γαλανὰ μάτια τους.

— Ὡ! αὐτὸ εἶνε ὀλόκληρος ἱστορία καὶ θὰ ἐχρειάζετο ἀρκετὴ ὥρα, εἶπεν ἡ μητέρα τῶν παιδιῶν καὶ ἔκαμε δύο βήματα γιὰ ν' ἀπομακρυνθῇ.

Ἐκεῖνα ὅμως ἔτρεξαν πίσω της καὶ μὲ φωνές παρακλητικὰς τὴν ἠνάγκασαν νὰ σταματήσῃ.

— Ἄς εἶνε τέλος πάντων, ἀφοῦ ἐπιμένετε, πιστεύω νὰ προφθάσω ἕως ὅτου ἔλθουν οἱ προσκεκλημένοι μας, εἶπεν ἡ εὐτυχῆς μητέρα καὶ ἐκάθησε σὲ μιά πολυθρόνα ἐνῶ τὰ παιδιὰ τὴν περιεκύκλωσαν καὶ μὲ ἀνυπομονησίαν ἐπερίμεναν ν' ἀνεῖξῃ τὸ στόμα της.

Ἐκεῖνη ἔμεινε λίγες στιγμὲς σιωπηλὴ καὶ συλλογισμένη· ἔπειτα μὲ φωνὴ σιγαλὴ καὶ νλυκεῖα ἄρχισε τὴν ἱστορία της.

Ἐνα βράδυ, τὴν παραμονὴν τοῦ νέου ἔτους, ποῦ τὸ χιόνι εἶχε σπεπάσει τὰ σπίτια τοὺς δρόμους καὶ τὰ δένδρα ἀπαράλλακτα ὅπως τώρα, εἶχαμε ἀποφασίσει νὰ δώσωμε μίαν ἐσπερίδα κάπως ἐπίσημον.

Μεταξὺ τῶν προσκεκλημένων ποῦ εἶχαν ἔλθει εἰς τὸ σπίτι μας ἐκεῖνο τὸ βράδυ ἦτο καὶ ἕνας νεαρὸς ἀξιωματικὸς. Ἦτο ὠραῖος, πλούσιος καὶ ἔφερε ἕνα ἀπ' τὰ μεγαλειότερα ὀνόματα τῶν Ἀθηνῶν. Ἀπ' τὴ πρώτη στιγμὴ ποῦ τὸν ἐγνώρισα μὲ ἔκαμε ἰδιαίτερον ἐντύπωσιν καὶ ἠσθανόμην πολλὴν εὐχαρίστησιν ἀπὸ τὴν συντροφίαν του. Ἐκεῖνος ἐφαίετο νὰ μὴ μὲ προσέχῃ πολὺ

καὶ ἦτο κάπως στενοχωρημένος, καὶ μελαγχολικός. Ἐπαιξε χαρτὰ ἀφρημένος, ὠμιλοῦσε ἀφρημένος καὶ σχεδὸν ὅλα τὰ ἔκαμε μηχανικῶς.

Ὁ θεῖός μου γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ περισσότερο τοὺς προσκεκλημένους μὲ παρεκάλεσε νὰ τραγουδήσῃ. Ἐγὼ σ' ὄλες τὲς προηγουμένους μικρὲς συναθροίσεις δὲν εἶχα τραγουδήσει ποτέ, ἠρνούμην πάντοτε προφασίζομιν ἀδιαθεσίαν, τὴ βραδυνὰ ὅμως αὐτὴ, δὲν εἰξεύρω πῶς ἐδέχθηκα χωρὶς ἀντιρροήσεις. Ἡ ἐξαδέλφη μου ἐκάθησε ἀμέσως στὸ πιάνο γιὰ νὰ μὲ συνοδεύσῃ κ' ἐγὼ τὴν ἐπλησίασα καὶ ἐτραγούδησα τὴν Σερενάτα τοῦ Σοῦμπερ, ἕνα ἀπὸ τὰ τραγουδάκια ποῦ ἀγαποῦσα περισσότερο. Ὁ νεαρὸς ἀξιωματικὸς μόλις ἐσκόρπισα τοὺς πρώτους ἤχους ἐσήκωσε τὰ μάτια του μὲ κάποια ἐκπληξι, τὰ διηύθυνε ἐπάνω μου καὶ ἔμεινε ἀκνητος ἕως ὅτου ἐτελείωσα. Τότε ἐξέσπασε σὲ χειροκροτήματα καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἀκροαταὶ καὶ μὲ παρεκάλεσαν νὰ τὸ ἐπαναλάβω.

Συγκεκριμένη ἀπὸ τὴν ἐπιδοκιμασίαν αὐτὴν, ἐτραγούδησα πάλιν τὴν γλυκεῖα σερενάτα μὲ περισσοτέραν ἴσως ἐπιτυχίαν ἀπ' τὴν πρώτη φορά, γιατί ὁ νέος ἀξιωματικὸς ἔτρεξε ἀμέσως σιμά μου μὲ συνεχάρη μὲ ἐνθουσιασμό καὶ μοῦ εἶπε ὅτι εἶμαι ἀληθινὴ καλλιτέχνης. Ἐγὼ ἐκοκκίνησα ὅλη καὶ ἡ καρδιά μου χτυποῦσε δυνατὰ ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν ποῦ ἠσθανόμην μέσα μου. Ἀπ' τὴ στιγμὴ ἐκεῖνη ὁ νέος ἠσθάνθηκε μεγάλη συμπάθεια γιὰ μένα. Ἦρχετο εἰς τὸ σπίτι μας τακτικὰ καὶ πάντοτε μὲ παρακαλοῦσε νὰ τραγουδῶ. Σιγὰ, σιγὰ, αἱ σχέσεις μας ἔγιναν πολὺ σιεναὶ καὶ εἰς τὸ τέλος ἔγεινα σύζυγος εὐτυχῆς τοῦ ὠραίου αὐτοῦ ἀξιωματικοῦ, ὁ ὁποῖος σήμερα εἶνε παιτέρα σας.

Μόλις ἐπρόφερε τὰ τελευταῖα λόγια ἡ πόρτα τοῦ σαλονιοῦ ἀνοιξε καὶ ἐπρόβαλε ἀξιωματικὸς μεσήλιξ, ἀλλ' ὠραῖος ἀκόμη καὶ μὲ θαυμάσιον παράστημα. Εἰς τὴν θέαν του τὰ παιδιὰ ἔτρεξιν σιμά του, τὸν ἔσυραν μὲ ἐνθουσιασμό ἕως τὴν πολυθρόνα ποῦ ἦτο καθισμένη ἡ μαμά των καὶ τὸν ἔβαλαν νὰ καθήσῃ κοντὰ της καὶ ἀπετέλεσαν ὅλοι μαζί ἕνα θαυμάσιο σύμπλεγμα, τὴν ὠραιότερὴν εἰκόνα τῆς οἰκογενειακῆς εὐτυχίας.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ

ΟΤΑΝ ΚΡΙΝΕΙ Η ΨΥΧΗ...

"Ήθελα νὰ σὰς γράψω καίτι Χριστουγεν-
νιάτικο σήμερα.

Καίτι καλλιτεχνικό Χριστουγεννιάτικο.

"Ήθελα νὰ σὰς γράψω γιὰ τὰ Χριστού-
γεννα τῶν μεγάλων διδασκάλων καί καλλι-
τεχνῶν τῆς ἀνθρωπότητος, τὰ ἔργα αὐτὰ
τὰ ἀθάνατα ποῦ κρέμονται καί θαυμάζον-
ται εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ μουσεῖα. «Γεννήσεις»
διαφόρων εἰδῶν καί διαφόρων ποιότητων.
Μορφαὶ Χριστοῦ ἐναλλάσσουσαι ἀπὸ εἰκόνα
εἰς εἰκόνα καί Παναγίες μὲ νέαν σὲ κάθε
βῆμά σου φουσιογνωμίαν. Κάθε καλλιτέχνης
ἔξωγράφισε τὸν Θεόν του ὅπως ἀγάπησεν
ἢ ὅπως ἐφραντάσθη τὸ οὐράνιον. Δὲν ξέρω
ἂν τὸ οὐράνιον εἶναι ἔτσι, ξέρω ὅμως πῶς
ἡ τέχνη πολλὰ οὐρανοποίησε. Γεννήσεων δὲ
ποικιλία ἀφάνταστος. Ἐδῶ ὁ Χριστὸς
γεννιέται σὲ φάτινη, ἐκεῖ σὲ βσιίλεια ἀνά-
κτορα καί παρακάτω εἰς ὑπαιθρον χῶρον.

"Ἦθελα λοιπὸν νὰ σὰς γράψω γιὰ αὐτὰ
ὅλα, ποῦ προσπαθοῦσα νὰ τὰ χορηάσω
θαυμάζοντας αὐτὰ ὡρες διόκληρες σὲ τὰ Εὐ-
ρωπαϊκὰ μουσεῖα...

"Ήθελα νὰ σὰς γράψω γιὰ ὅλα αὐτὰ,
ἀλλὰ νὰ σὰς ἐξομολογηθῶ καί ἕνα ἄλλο.
Ἀπὸ ὅλα ὅσα εἶδα καί ἀπὸ ὅλα ὅσα ἐθαύ-
μασα, κανένα δὲν φθάνει μέσα σὲ τὴν ψυχὴ
μου ἔτσι, κανένα δὲν τὸ αἰσθάνομαι τόσον
βαθειὰ καί πρὸ οὐδεμιᾶς εἰκόνας συγκι-
νοῦμαι τόσον καί αἰσθάνομαι τὸν Χριστό
μου ἀληθινὰ γενιόμενον, ὅσο πρὸ τῆς μι-
κοῦσας καί χονδροφκισμένης τῆς ἐκκλησι-
στας τοῦ χωριοῦ μου εἰκόνας. Ποῖος τὴν

ἔφκισσε, δὲν ξέρω! Κινεῖς ἀπὸ τοὺς πλι-
νοδίους ἀγιογράφους βεβαίως, ποῦ περι-
τρέχουν τὰ χωριὰ ζωγραφίζοντες Χριστοὺς
καί Παναγίες.

Τὴν θυμᾶμαι ἐκεῖ εἰς τὸ παγκάρι τῆς
παληᾶς μας ἐκκλησιᾶς, ὅταν μικρὸ παιδάκι
ἔμπαινα τὴν Χριστουγεννιάτικη νύχτα μέσα
σὲ τὴν ἐκκλησιᾶ, θαμβωμένο ἀπὸ τοὺς στο-
λισμοὺς καί τὴν λάμπι. Θυμοῦμαι ποῦ τὴν
προσκυνοῦσα ἔμφορος μὲ σμύρτα καθὼς
ἦταν στολισμένη καί γιομᾶτος συγκίνησι τὴν
ἀσπαζόμενον, ὅταν μέσα σὲ σύννεφα ἀπὸ λι-
βάνια καί ἀπὸ θυμιατὰ τὴν ἐκρατοῦσεν ὁ
παππᾶς. Καί γύρω φαιμωδῆς θριαμβευτι-
κῆς καί χαρμόσυνες καί κόσμος σταυροκο-
πούμενος καί κλίνων πρὸ τοῦ βρέφους Ἰη-
σοῦ καί κίνησις ἰδιαιτέρα παντοῦ καί σχό-
λη ἀπὸ πάντα καί ἀγαλλίασις σὲ οὐρανοὺς,
σὲ γῆ καί σὲ ψυχές... Καί ὅλα τὰ κατόπι
μοῦ ἐφαίνοντο ἀποροχέοντα ἀπὸ τὴν εἰκόνα
ἐκείνην. Καί τοῦ κόσμου οἱ καλοχρονισμοὶ
καί τῶν πτωχῶν αἱ εὐχαὶ καί τῶν πλουσίων
αἱ συγκαταβάσεις...

"Ὡ πῶς τὴν αἰσθανόμενον τὴν εἰκόνα
ἐκείνη μέσα σὲ τὴν ψυχὴ μου!

Καί ὅταν ἔπειτα μεγάλος, χωρὶς πλάνας
πλέον καί ἀπάτας, ἐτύχαινα Χριστούγεννα
εἰς τὴν πατρίδα μου καί πήγαινα σὲ τὴν νυ-
κτερινὴ τῆς Γεννήσεως λειτουργία, ἡ Χρι-
στουγεννιάτικη εἰκόνα τῆς παληᾶς τῆς ἐκ-
κλησιᾶς μὲ συγκινοῦσε βαθειὰ καί ἀπίστευ-
τα. Μέσα σὲ τῆς ἄσχημες γραμμῆς καί τὰ
χτυπητὰ τῆς χρώματα, μέσα σὲ τὸ σκοῦρο

φόντο τῆς καί τὸ καπνισμένο
σύνολό τῆς, ἐγὼ ἔβλεπα ἄλλους
κόσμους καί ζωτάνευε σὲ τὴν
φαντασία μου, μὲ ἄλλη ἐποχὴ,
μὲ εὐτυχισμένη ἐποχὴ παιδιά-
τικη!

πνεύματος, τὸ κακοφκισμένο ὅμως κοιμιστάκι μου
ἀπευθύνεται κατ' εὐθείαν σὲ τὴν ψυχὴ...

ΣΤΑΜ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

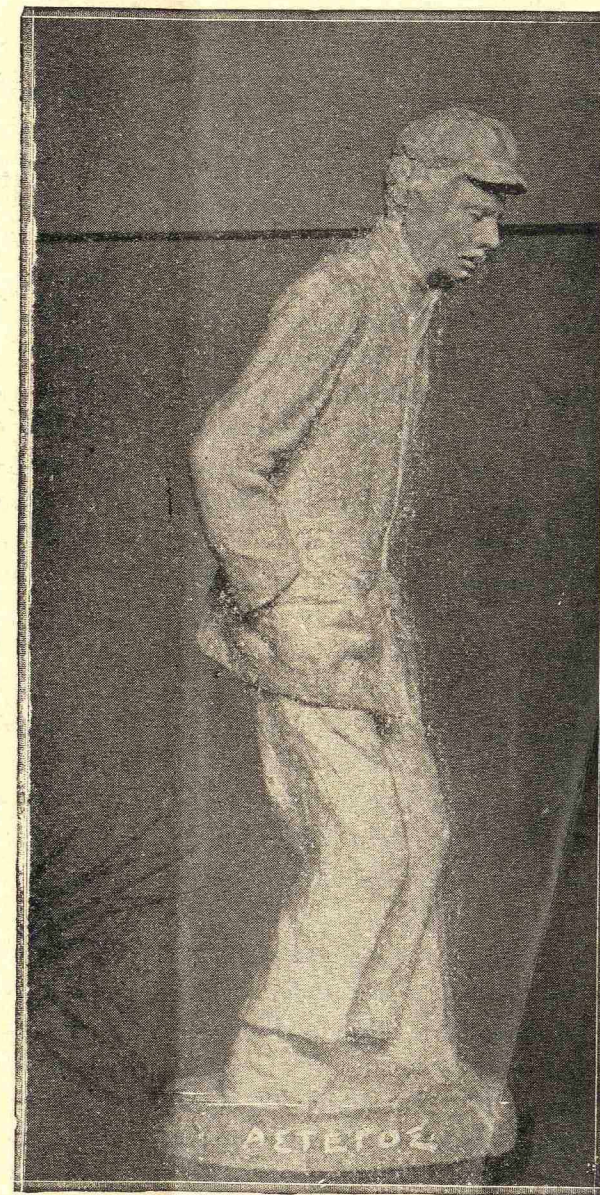
ἙΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Καί λησμονιόμουνα πρὸς
στιγμὴν καί γενόμενον παιδάκι
πάλιν, μικρὸ ποῦ τὸ ὠδηγοῦσεν
ὁ πατέρας του σὲ τὴν ἐκκλησιᾶ.
Καί τὸν αἰσθανόμενον ζωτάν-
ων τὸν πατέρα δίπλα μου καί
αἰσθανόμενον τὸ χέρι του—σὲ
τὶ χρώματα εἶναι τώρα—τὰ μοῦ
χαδεύη τὰ μεταξωτὰ μου τὰ
μαλλιά καί νὰ μοῦ θωπεύη τὸ
ἀναμμένο ἀπὸ τὴν πυρὰ τοῦ συ-
νωστισμοῦ μάγουλο.

Καί λαχταροῦσαν πάλιν μέσα
μου τόσες ἐλπίδες — ποῦ σὲ
Χριστὸ τῆς εἶχα κρεμασμένες
—καί τόσα ὄνειρα ποῦ ἔσβυ-
σαν καί διαλυθῆκαν χωρὶς ν'
ἀφήσουν οὔτε μὲ δροσερὴ στα-
γόνα πίσω των! Καί αἰσθανό-
μουνα, δίπλα μου ὀλοζώντανον,
ὄλον τὸν κόσμον ἐκείνον ποῦ
πέρασε καί σύμφυχος ἐγὼ βου-
τιώμουνα σὲ μὲ ἄλλη ἐποχὴ,
εὐτυχισμένη ἐποχὴ παιδιάτικη,
ποῦ πέρασε γιὰ νὰ μὴν ξανάλθῃ
πλέον.....

Νὰ γιὰτὶ προτιμῶ τὸ κόνι-
σμα τῆς Γεννήσεως τῆς φτω-
χικῆς μας ἐκκλησιᾶς, ἀπὸ ὅλα
τὰ μεγαλοεργήματα ποῦ εἶδα
σὲ τὴν Εὐρώπη καί νὰ γιὰτὶ δὲν
θὰ τὸ ἄλλαξα μὲ ὅλας τὰς
«Γεννήσεις» τῶν μεγάλων δι-
δασκάλων καί καλλιτεχνῶν...

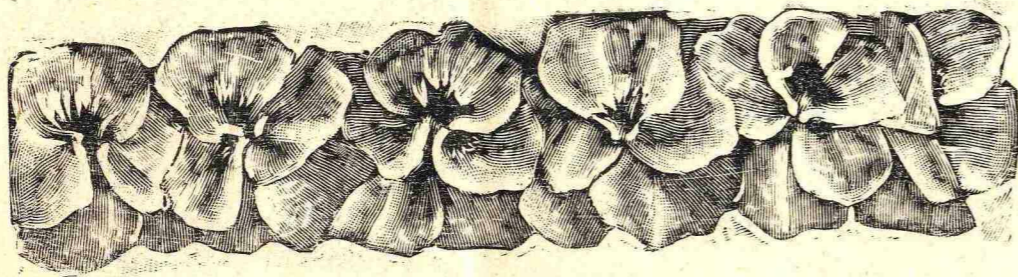
Ἐκεῖνες μπορεῖ νὰ εἶναι τοῦ

Ο ΑΣΤΕΓΟΣ

Ἔργον τοῦ γλύπτι ν. Ν. Γεωργαντῆ.

ΣΑΝ ΚΑΡΛΟ

Κάποιος από τους Γάλλους φιλοσόφους έλεγεν : «Πολλαπλασιάζοντες τὸ ὥραϊον, δίδοντες εἰς τὸν κόσμον τῶν ταπεινῶν τὴν αἴσθησιν τοῦ εἰλικρινῶς ὥραϊου, προσφέρετε εἰς αὐτὸν τὴν θαναμασιωτέραν καὶ ὠφελιμωτέραν ἐλεημοσύνην».

Τοὺς λόγους αὐτοὺς θὰ εἶχον βεβαίως ὑπ' ὄψιν οἱ Βουρβόνοι τῶν δύο Σικελιῶν ὅταν ἀνέθετον εἰς τὸν ἀρχιτέκτονα Φοντάνα ν' ἀνεγείρῃ τὸ περίφημον θέατρον τοῦ «Σὰν Κάρολο», δίπλα εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ τῶν ἀνάκτορα καὶ ἀπέναντι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Σὰν Φρατζίσκο ντὶ Πάολα.

Ὁ Φοντάνα τὸ ἤρχισε καὶ ὁ Βιμβατέλλι τὸ παρέδωκεν ἔτοιμον.

Ἐπρεπε νὰ ἐργασθοῦν δύο κεφάλια σὰν τοὺς ἀνωτέρω Ἰταλοὺς ἀρχιτέκτονας διὰ νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὸ μεγαλοπρεπὲς αὐτὸ μνημεῖον μιᾶς σβυσθείσης ἐποχῆς ἀπολυταρχισμοῦ μὲν καὶ δεσποτισμοῦ, ἐν ταῦτι ὅμως καὶ ὑψηλῶν αἰσθημάτων, εὐγενῶν ἰδεῶν, μυθώδους πλοῦτου.

Τί εἶνε μιὰ βραδὴνὰ στὸ Σὰν Κάρολο; Ἐνα παραμῦθι, ἓνα ὄνειρο, μιὰ ὄπτασία.

Ἐχει στενοχώριες; Εἶσαι ἄθυμος, νευρικός, ἀπογοητευμένος;

Ἐμπα εἰς τὸ Σὰν Κάρολο ν' ἀκούσης ἓνα μελόδραμα. Ἄντιο καὶ στενοχώριες καὶ ἀθυμίες καὶ νεῦρα καὶ ἀπογοητεύσεις.

Πρὸ τοῦ ἀκόμη σηκωθῆ ἢ ἀδλαία, τὰ χρυσάφια, καὶ τὸ βύσσον, καὶ ὁ πλοῦτος, καὶ αἱ μοῦσαι ποῦ σοῦ φαίνεται ὡσὰν νὰ

τὰς βλέπης ἢ μιὰ νὰ κρατῇ τὴν ἄλλην ἀπὸ τὸ χέρι καὶ νὰ χορεύουν τὸν ρυθμικὸν καὶ αἰθαίριον χορὸν τῶν, σὲ πέρνουν ἀπὸ τὸ χέρι καὶ σὲ μεταφέρουν ψηλά, μὰ πολὺ ψηλά, ἔνθα οὐκ ἔστι πόνος, οὐ λύπη οὐ στεναγμός.

Πέντε σειραὶ θεωρείων, ἢ μιὰ ἐπάνω στὴν ἄλλην σὰν σκαλοπάτια, θεωρείων ποῦ λάμπουν ἀπὸ τὸ πολὺ χρυσάφι ποῦ στεφανώνει τὰ κεφάλια τῶν συμβολικῶν προσώπων ποῦ εἶνε σκαλισμένα ἐπάνω σ' αὐτὰ καὶ μιὰ πλατεῖα ἀπέραντος, μὲ τριῶν τάξεων θέσεις, κάθε βράδῃ γεμίζουν ὅλα ἀπὸ τὸν φιλόμουσον Ἰταλικὸν λαὸν καὶ τοὺς ὀλίγους ξένους, οἱ ὅποιοι αἰσθάνονται ὑποχρέωσιν νὰ μεταβοῦν εἰς τὸν ἱερὸν αὐτὸν ναὸν νὰ προσκυνήσουν τὴν θεῖαν τέχνην, ποῦ ψηλά ἀπὸ τὸν κατάχρυσο θόλον του σκορπίζει εἰς ὅλους τὰ μειδιάματα γεμάτα ἀπὸ εὐχρηστικῶν καὶ ὑπερηφάνειαν.

Χθὲς τὸ βράδῃ ἐπαίξετο ἡ Ἄϊντα.

Τὸ κατὰ παραγγελίαν ἀριστοῦργημα τοῦ Βέρδη, μὲ τὸ ὁποῖον κατὰ τὸ 1871 ἐρεκαινιάσθη τὸ περίφημον θέατρον τοῦ Καίρον Κεδιβιάλ.

Χωμένος μέσα εἰς ἓνα βελούδινο κάθισμα τῆς τρίτης θέσεως τῆς πλατείας ἐπερίμενα μὲ ἀγωνία ν' ἀρχίσῃ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ μουσικοῦ ἀριστουργήματος, τὸ ὁποῖον οἱ ἀνά διαφόρους ἐποχὰς ἐπισκεπτόμενοι τὰς κλεινὰς Ἀθήνας μελοδραματικοὶ θίασοι ἀ-

μιλλῶνται νὰ μᾶς παρουσιάσουν, ἀγνώριστον, ἀκρωτηριασμένον, ἄνοστον, ἀφυχνολόγητον.

Ἡ ὥρα εἶνε 8 1/2. Πολὺ ὀλίγοι εἰς τὰ θεωρεῖα καὶ τὴν πλατεῖαν. Ὅταν μετὰ ἡμισίαν ὥραν τὸ κουδοῦνι ἐσήμανε τὴν ἔναρξιν τῆς παραστάσεως, οὔτε μιὰ βελόνα δὲν ἔχωροῦσε μέσα εἰς τὴν θεόρατην αἴθουσαν.

Ὅλοι μὲ λαχτῆρα καὶ σιγὴν ποῦ σὲ κάμην νὰ προαισθανθῆς ὅτι κατὰ τὴν θεῖον καὶ σοβαρὸν πρόκειται νὰ συμβῆ ἀναμένουν τὴν ἀνύψωσιν τῆς ἀδλαίας.

Καὶ τώρα μιὰ ματιὰ εἰς τὰ θεωρεῖα καὶ τὴν πλατεῖαν.

Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν. Ὅλη ἡ ἀριστοκρατικὴ ἀφρόκριμα τῆς Νεαπόλεως. Κύριοι μὲ φράκα, φρεσκοξυρισμένοι, φρεσκοσιδερομένοι, πονδραρισμένοι καὶ κυρίαί μὲ φορέματα ντεκολτέ, μυθώδους πολυτελείας καὶ ἀσυλλήπτου κομψότητος, ἀπαστραπτοῦ ἀπὸ συμπλέγματα πολυτίμων λίθων μὲ κτενίσματα περιεργα, κομψά, ἀπλά, ἀμπιρ, ἀρχαῖκά, Λουίκενζ, Ντιρεκτοῦρ, ἀπολήγοντα εἰς ἀδαμάντινα διαδήματα, κατάλευκα πτερὰ καὶ ὥραϊους μεταξωτοὺς φιογκοὺς ἀπὸ ρόζ, λευκὰ καὶ μὲν κορδέλλες.

Ὅλα τὰ θεωρεῖα τῆς πρώτης σειρᾶς, φαίνονται ὅτι φεύγουν ἀπὸ τὰς διασταυρουμένας ἀκτῖνας, ποῦ σκορπίζουν σιγὴν ἀχανῆ αἴθουσαν οἱ πολύτιμοι λίθοι καὶ τὰ θωρακισμένα ἀπὸ χιλιάδες, πράσινες, κόκκινες, ἄσπρες, κίτρινες πούλιες κορσὰζ τῶν κυριῶν.

Εἰς τὴν δευτέραν σειρὰν.

Ἀπλούστερος, ἀλλ' ὥραιότερος γυναικόκοσμος, μὲ φορέματα ἐπίσης πολυτελῆ, ἐπίσης κομψά, μὲ καπέλλα χρώματος κατὰ τὸ πλεῖστον ἐλαφροῦ ρόζ. Δάμπουσιν καὶ τὰ θεωρεῖα αὐτά, ἀπὸ πολυτίμες πέτρες καὶ ὀλόμαντρα ζενγάρια μάτια, καὶ χάρι, καὶ ζωὴ, καὶ εὐμορφία.

Ὅσο προχωρεῖ κανεὶς πρὸς τὰ ἐπάνω, τόσο τὸ γυναικεῖον φύλον γίνεται ὥραιότερον, ἀλλ' ἢ ζωὴ ποῦ αἰσθητή. Οἱ σπουδασταί, οἱ φοιτηταί, οἱ ἀξιωματικοί, οἱ στρατιῶται, οἱ γαῦται τὰ ἔχουν καταλάβει ὅλα.

Εἰς τὸ ὑπερῶον.

Στουμπωμένοι ὁ ἓνας κοντὰ εἰς τὸν ἄλλον. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καλλιτέχνη, ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, πτωχοὶ φοιτηταί, ποῦ κόβουν ἀπὸ τὸ φωμῖ των ν' ἀπολαύσουν ἀπὸ τὰ Παράδεισια αὐτὰ ὕψη, τὰς μελωδίας τῆς Ἄϊντας.

Ἐκεῖ εὐρίσκονται οἱ ποῦ εὐτυχεῖς. Οἱ ἄνθρωποι ποῦ πηγαίνουν εἰς τὸ θέατρον, γιὰ αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκην νὰ πᾶνε, καὶ ὄχι γιὰ νὰ ἐπιδειχθοῦν.

Δὲν ἀκούουν αὐτοὶ τὴν μουσικὴν, τὴν ὀσοφῶν. Τὴν αἰσθάνονται νὰ κτυπᾷ μέσα στὴν καρδιά των. Ὁ λαός, ποῦ ὄλην τὴν ἡμέραν ἐργάζεται, ἰδρωκοπᾷ, μοχθεῖ, πηγαίνει ἐκεῖ γιὰ ν' ἀναπαυθῆ, νὰ ξεκουρασθῆ, νὰ διδαχθῆ, νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν πεζότητα τῆς ἐργασίας.

Εἰς τὴν πλατεῖαν.

Κόσμος φύρδην, μίγδην. Εἰς τὰς τρεῖς πρώτας σειρᾶς, διαλεκτοὶ ἓνας κ' ἓνας. Εἰς τὰ μεσαῖα καθίσματα περισσότεροι ἄνδρες παρὰ γυναῖκες. Εἰς τὰς δέκα τελευταίας σειρᾶς ἀξιωματικοί, καθηγητοί, ἔμποροι, βιομήχανοι.

Ὁ μάεστρος κτυπᾷ τὴν παγκέτα του.

Νεκρικὴ σιγὴ στὴν αἴθουσαν. Μετ' ὀλίγον τὸ χέρι τοῦ μάεστρον δίδει τὸ σύνθημα καὶ ἡ ἀπὸ διακόσια ὄργανα ὀρχήστρα, ἀρχίζει νὰ ἐκτελῇ τὰς πρώτας συγχορδίας τῆς Ἄϊντας, τὰς ὥραιας καὶ κυματούσας.

Ἡ ὀρχήστρα ἐξακολουθεῖ νὰ ἐκτελῇ τὴν εἰσαγωγὴν, ἐνῶ σιγά, σιγά ἡ ἀδλαία ὑψοῦται καὶ τὰ περίφημα ἀνάκτορα τοῦ Αἰγυ-

πίου βασιλέως παρουσιάζονται εἰς τὴν ἀχανῆ σκηνήν, μεγάλα, ἐπιβλητικά, μεγαλοπρεπῆ, ἀληθινὰ ἀνάκτορα.

Χωρὶς γὰρ τὸ θέλῃς φεύγεις ἀπὸ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν. Μεταφέρεσαι εἰς τὴν παλαιὰν τῶν Αἰγυπτίων Φαραώ. Σοῦ τὸ ἐπιβάλλουν αἱ σκηναί, αἱ ἐνδυμασίαι αἱ βασιλικάι, αἱ μαῦραι σκλάβαι, ἡ μουσικὴ ἡ θεία καὶ ἀνταποδίδουσα τόσον πιστά, τόσον ἀριστοτεχνικὰ τὴν ζωὴν, τὰ πάθη, τὰ αἰσθήματα, τὴν ψυχὴν τῶν Αἰγυπτίων μεγαστάνων.

*

Ἡ σκηνὴ ἀλλάσσει.

Ὁ γὰρ τοῦ Ὁσίριδος προβάλλει μὲ τὸ ἄγαλμα τῶν θεῶν τῶν Αἰγυπτίων παμμεγέθους εἰς τὸ βᾶθος.

Ἐκατὸν ἱερεῖς ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ ἄλλοι τόσοι ἀπὸ τὸ ἄλλο ψάλλουν τὴν θεϊὰν προσευχὴν τὴν πλημμυρισμένην ἀπὸ κατακυκλικῆς ἁρμονίας. Οἱ τόνοι ἐνοῦνται θωπεύοντες καὶ φιλοῦντες ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, διὰ τὸ ἀποχωρισθῶν μετ' ὀλίγον πάλιν. Ἀθῶναι γυναικεῖαι φωναὶ ἐπεμβαίνουν μέσα ἀπὸ τὴν σκηνὴν εἰς τὴν ὄλην ἁρμονίαν, ἐνῶ πενήντα ἱερεῖαι μὲ κατὰλευκας βεντάγιες εἰς τὰ χεῖρα καὶ ἀραχνούφανα φορέματα, τὰ ὅποια ἀφίρουν γὰρ διαγράφονται ὅλαι αἱ ἁρμονικαὶ γραμμαὶ τοῦ σώματός των, χορεύουν πρὸ τοῦ ἀγάλματος τοῦ Ὁσίριδος, γονυπετοῦν, προσεύχονται.

Ἄλλα πενήντα παιδάκια, μαῦρα, μὲ χρυσὰς στολὰς χορεύουν καὶ αὐτὰ, ἀνακατεῦνται μὲ τὰς ἱερεῖας, ἀποτελοῦν συμπλέγματα ἀφάνταστα, ἐνῶ ἡ μουσικὴ Βέρδη ἑξακολουθεῖ γὰρ σκορπιζῆ τοὺς γλυκοὺς ἤχους τῆς,

τὰς γοητευτικὰς μελωδίας τῆς, τὰς οὐρανίας ἁρμονίας τῆς.

Τὶ ὄνειρα ἀλήθεια αὐτὰ γὰρ τὰς Ἀθήνας!

*

Τώρα ἡ μουσικὴ ἀνακρούει θούριον καὶ ἐπιπικίον ἐμβατήριον.

Ὁ Γκρὸν Σαισερντότε Ράμφις ἐπιστρέφει νικητὴς ἀπὸ τὸν κατὰ τῶν Ἀράβων πόλεμον, κομίζων μετὰ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τὸν πατέρα τῆς λατρευτῆς τοῦ Αἴντας.

Μπαίνουν στρατεύματα ἀτελείωτα. Αἱ σάλπιγγες ἀντηχοῦν τὸ ἐμβατήριον εἰς διαφόρους τόνους. Πεντακόσιοι ἄνθρωποι εὐρίσκονται εἰς τὴν σκηνὴν ἐπάνω. Ὅλοι μαζὺ ψάλλουν, ἐνῶ ἡ δοχίστρα ἀπὸ κάτω ἐκσπᾷ εἰς ὑπερόχους ἁρμονίας.

Ἄντιό κόσμε!

Αἱ μελωδίαὶ συνεχῶς ἑξακολουθοῦν γὰρ σκορπιζοῦνται ἀπὸ τὴν δοχίστραν καὶ τῆς διαμαντένιες φωνῆς τῶν αἰοιδῶν, ἄλλοτε μὲν θωπεύουσαι, ἄλλοτε ἐρεθίζουσαι καὶ διασχίζουσαι, ἄλλοτε δαγκάνουσαι καὶ ἄλλοτε πάλιν καταφιλοῦσαι.

*

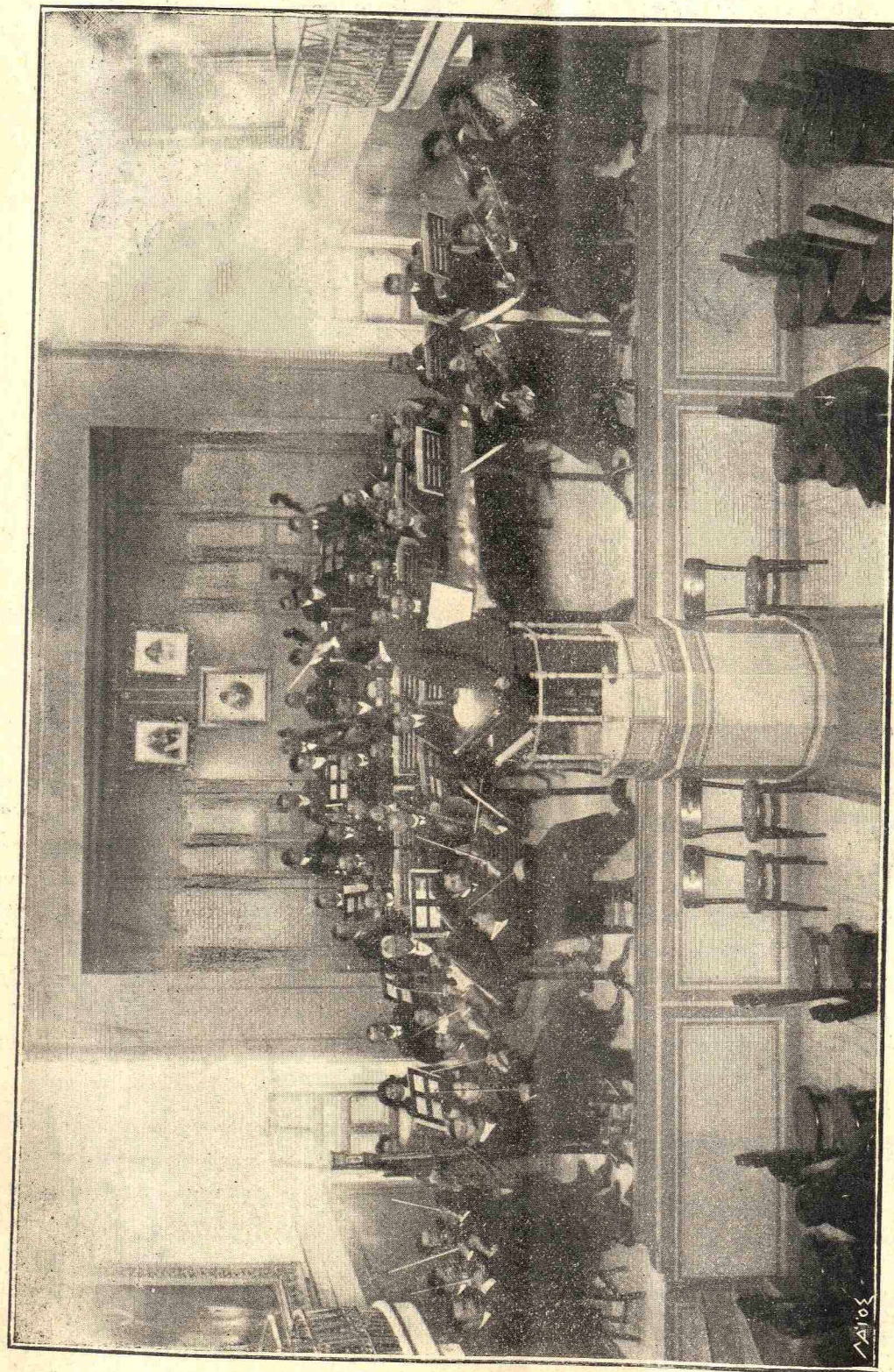
Γλυκὸν καὶ μυστηριώδες ἀπῆχθαι εἰς τὸ τέλος τὸ οὐράνιον ἄσμα τῆς προσευχῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναμιγνύονται οἱ στόνοι τοῦ Ράμφιδος καὶ τῆς Αἴντας.

Μετ' ὀλίγον ἡ ἀδλαία πίπτει. Ἡ παράστασις ἐτελείωσεν. Ὁ κόσμος σιωπηλὸς φεύγει, μὲ τὴν συγκίνησιν ζωγραφισμένην εἰς τὸ πρόσωπόν του.

Μπορῶ γὰρ εἶπω ὅτι ἤκουσα διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὴν ζωὴν μου τὴν Αἴνταν.

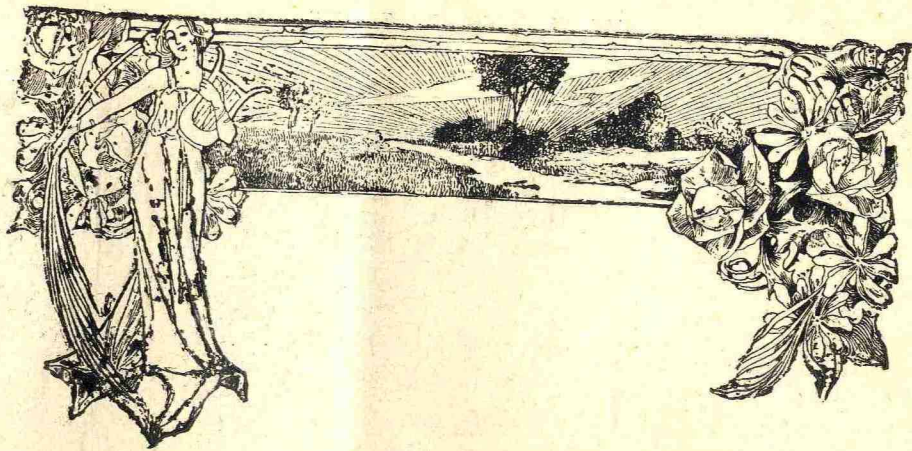
Νεάπολις, 1909.

Θ Ν ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ

Μία δοκιμὴ τῆς Ὁρχήστρας τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συναλιῶν τοῦ ὑπο τῆν διεύθυνσιν τοῦ κ. Armand Marsick

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ποσάτως ἐνεφανίσθη εἰς τὴν Αὐτοκρατορικὴν Ὀπερὰ τῆς Βιέννης, ὁ υἱὸς τοῦ διασήμου διευθυντοῦ Ὁρχήστρας Χὰνς Ρίχτερ· λέγουσιν ὅτι ὁ νέος αὐτοῦ καλλιτέχνης εἶνε προικισμένος μὲ θαυμασίαν φωνὴν ὀξυφώνου.

Ἡ Αὐτοκράτωρ τῆς Ρωσίας προσεκάλεσε τὸν διάσημον διευθυντὴν τῆς Ὁρχήστρας Φέλιξ Μόττλ, ὅπως διευθύνῃ ἐν Πειρουπόλει κατὰ τὸν Ἰανουάριον μίαν παράστασιν τοῦ «Tristan et Isolde» ὡς καὶ μίαν μεγάλην συμφωνικὴν συναυλίαν.

Ἐν Λονδίῳ ἐκδοτικὸς Οἶκος Χίλλ ἔσχε τὴν πρωτοβουλίαν τὰ ἀναλάβῃ τὴν συλλογὴν ἐράνου μὲ τὴν πρόθεσιν τὰ ἀνεγείρῃ ἐν Κροεμὸνῃ μνημεῖον εἰς ἔνδειξιν ἐκτιμῆσεως τοῦ εἰδόξου ὀργανοποιῦ Ἀντωνίου Στρατιβόριους.

Πελειναίως ἐπωλήθησαν ἐν Παρισίοις ἀντίγραφα τῶν ἐξῆς μεγάλων μουσουργῶν.

Μία ἐπιστολὴ τοῦ Μπετόβεν πρὸς τὸν Σλένσιγκερ, ὅχι καὶ μεγάλης σπουδαιότητος, συνοδευομένη μὲ τὸ ἀντίγραφον τῆς διαθήκης τοῦ διδασκάλου εἰς τὴν τιμὴν τῶν 885 φράγκων. Ἐτέρα ἐπιστολὴ τοῦ Σοπὲν

φέρουσα τὴν ὑπογραφήν του (πράγμα σπάνιον) ἀντὶ 405 φρ. καὶ μία ἄλλη ἐπιστολὴ τοῦ Ρέμπερ γαλλιστὶ πρὸς τὸν Καστὶλ Μπλάζε ἀντὶ 705 φράγκων.

Ἡ Μονάχῳ ἀνοικοδομεῖται αἶθουσα ἐπὶ τῶν σχεδίων τοῦ διευθυντοῦ τοῦ θεάτρου Φίσερ, ἣ ὅποια θὰ περιλαμβάνῃ 3,500 θέσεις ἡριθμημένας ὡς καὶ σκητὴν διὰ χίλιους ἐκτελεστάς.

Μετὰ τὰ ἐγκαίτια θὰ δοθῇ μουσικὴ ἑορτὴ πρὸς τιμὴν τοῦ Ροβέρτου Σοῦμμαν τὸν προσεχῆ Μάιον, ἣτις θὰ διαρκέσῃ τρεῖς ἡμέρας ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀρχιμουσικοῦ Φ. Μόττλ. Κατόπιν θὰ ἐλακολουθήσωσιν καὶ ἄλλαι ἑορταὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Φ. Λέβε, τὸν δὲ 7 βροῖον θὰ ἐκτελεσθῇ ἡ μεγάλη συμφωνία τοῦ Μάλερ διὰ τὴν ὁποίαν χορεύονται 8 σολιστ τρεῖς χορωδία καὶ χίλιοι ἐκτελεσταί.

Ἡ μέγας Βοημὸς βιολιστὴς Κούμπελιζ κατεδικάσθη τὰ πληρώσει προόσιμον τριάκοντα χιλιάδων φράγκων εἰς τὸν θεατρῶν Γκέρολιτς, διότι ἠρτήθη τὰ μεταβῆ εἰς Αὔστραλίαν καὶ Νέαν Ζηλανδίαν κατόπιν συμβολαίου μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ θεατρῶν.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΙΕΝΝΗΝ

Ἡ μουσικὴ καὶ θεατρικὴ περίοδος ἤρχισε πρὸ ἡμερῶν· ἰδίως ὅμως αἱ διάφορες ὀπερέττες αἱ ὁποῖαι κυριολεκτικῶς ἔχουσι κυριεύσει τὴν πόλιν.

Ἴδου τὰ νέα θεατρικὰ ἔργα: «Τὸ παιδί τοῦ Ἡγεμόνος» καὶ ὁ «Κόμης τοῦ Λουξεμβούργου» τοῦ συνθέτου Λεχάρ. Ἡ «Ντιντὴ» τοῦ Ὁσκάρ Στράους. Ἡ πρώτη εἶναι βεβαίως ἡ καλλιτέρα, πρόκειται περὶ τῆς χαριτωμένης μουσικῆς τοῦ Λεχάρ μὲ τῆς εὐκόλες καὶ χαριτωμένες μελωδίας τῆς καὶ μὲ τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἐνοργανώσεώς της.

Ἡ δευτέρα ὀπερέττα τοῦ ἰδίου συνθέτου ἐπῆγε κατὰ διαβόλου, καθόσον ἡ μελοποίησις ἔχει γίνῃ ἐπάνω σ' ἓνα ἄνοστο λιμπρέττο. Ὅσον ἀφορᾷ γὰρ τὴν «Ντιντὴ» τοῦ Στράους, τοῦ ὁποίου τὸ λιμπρέττο εἶναι ὁμοιον τοῦ προηγουμένου, ἔσχε τελείαν ἀποτυχίαν· ἤδη τὸ ἔργον τοῦτο δὲν ἀναφέρεται πλέον εἰς τὰ Βιεννέζικα θεατρικὰ προγράμματα.

Ὁ Ὁσκάρ Στράους ἐν συγκρίσει μὲ τοὺς ἄλλους Στράους Ἰωάννην καὶ Ριχάρδον εἶναι ὁ ὀλιγώτερον προικισμένος μὲ ζηλευτὴν μουσικὴν ἰδιοφυίαν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς συναυλίας, τὰ πολυάριθμα κοπηλεῖα συνετέλεσαν ὥστε τὸ κοινὸν νὰ χάσῃ τὸ γούστο του γὰρ τὴν σοβαρὰ μουσικὴν. Αἱ αἶθουσαι τῶν συναυλιῶν εἶναι κεναί. Ἐν τούτοις ὁ μέγας κλειδοκυμαλιστὴς Γκοντόβσκη καὶ ὁ ἔξοχος βιολιστὴς Μπούρμεστερ ἔκαμαν καλὰς δουλειὰς.

Αἱ μεγάλαι συναυλία τῆς Φιλαρμονικῆς ὑπέφεραν ἀρκετὰ ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τοῦ πολλοῦ Βαϊνγάρτνερ ὁ ὁποῖος δυστυχῶς καθὼς ἐγράψαμεν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον μας, ἔσπασε τὸ πόδι του ἀπὸ ἓνα παρασκήνιον τὸ ὁποῖον ἔπεσε, καθ' ὃν χρόνον εἶχε δοκιμὴν εἰς τὴν Ὀπερα, ἀντικατασταθεὶς ἀπὸ τὸν Σάλα.

Ἡ διάσημος κλειδοκυμαλιστὴς, Φερούτσιο Μπουζόννη ἐπεράτωσεν ἤδη τὸ πρῶτον του μελόδραμα «Τὸ ταξείδιον τῆς ἀραβωνιασμένης» τοῦ ὁποίου ἔγραψε τὸ λιμπρέττο καὶ τὴν μουσικὴν. Τὸ ἔργον θὰ παρασταθῇ κατὰ τὸ τέλος τῆς χειμερινῆς περιόδου, ἣ εἰς τὸ θέατρον τοῦ Ἀμβούργου ἣ εἰς τὸ θέατρον τῆς Πράγας.

Ἡ Βέλγος συνθέτης Ντεζιρέ Πάκ, πρῶτην καθηγητὴς τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν, ἔσχε μεγάλην ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ἔργον του «Ζάντι Ἄρκ» ἐν Βερολίῳ. Κατὰ τὸν μῆνα Φεβρουάριον ἐν νέον μελόδραμα τοῦ ἰδίου συνθέτου θὰ ἀναβιβασθῇ εἰς τὸ θέατρον τοῦ Ἀμβούργου. Ἐνα κοντισέρτο του διὰ κλειδοκύβαλον ἐξετελέσθη παρὰ τοῦ ἰδίου, καὶ ἐπεράτωσε ἕτερον κοντισέρτο διὰ βιολοντισέλλον. Ὁ Εὐρωπαϊκὸς τύπος ἐκφράζεται ἐνθουσιωδέστατα ὑπὲρ τοῦ νέου τούτου παράγοντος.

Ἡ θέατρον τῆς Σκάλας τοῦ Μιλάνου ἔκαμν ἑναρξιν τῶν παραστάσεών του τὴν 19 Δεκεμβρίου. Τὰ ἔργα αὐτα θὰ ἐκτελεσθῶσιν ἀπὸ σκητῆς κατὰ τὴν ἐφετεινὴν χειμερινὴν περίοδον θὰ εἶναι τὰ ἐξῆς:

Ἡ «Βαλκυρία» τοῦ Βάγκερ, ἡ «Μήδεια» τοῦ Χερουμπίνη ἣτις δὲν ἔχει παιχθῇ ἀκόμη εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἡ «Ἀφρικανὴ» τοῦ Μάγερμπερ, ἡ «Καταδίκη» τοῦ Φάουστ τοῦ Μπερλιῶ ἡ «Ρέα» τοῦ Σπ. Σαμάρα καὶ ἡ «Μαργαρίτα» τοῦ Μπρούγκεμαν (ἀνέκδοτος).

Κατὰ τὴν μεγάλην δὲ ἐβδομάδα θὰ ἐκτελεσθῇ καὶ τὸ «Στάμπατ μάτερ» τοῦ Ροσσίνη.

Ἡ θέατρον Γκολότνη καθ' ὄλοκληρίαν ἀνακαινισθὲν ἔκαμν ἑναρξιν τῶν παραστάσεών του πρὸ ἡμερῶν μὲ τὸν ἐκ Ρώμης θίασον Stable. Ἡ αἶθουσα περιλαμβάνει 1200 θέσεις.

Ἡ ὑψίφωνος Μπελιντσιόνη ἔδωσε δύο παραστάσεις τῆς Τόσκας με τὸν διάσημον ὀξύφωνον Μπόντση. Ἐπαιξεν ἐπίσης καὶ τὴν Κάρμεν εἰς τὴν ὁποίαν ἔσχε μεγάλην ἐπιτυχίαν.

Τώρα ἀναμένεται ἡ διάσημος ὑψίφωνος Καλβὲ καὶ ὁ μέγας κλειδοκτυβαλιστὴς Πουινῶ οἱ ὁποῖοι ἐλπίζουν ὅτι θὰ ἔχουν μεγαλύτεραν τύχην ἀπὸ τοὺς συναδέλφους των.

Ὁ ρεπόρτερο

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΡΟΣΙΝΗ

Εἰς ἐπιστολήν τινα ἣν ἀπευθύνει πρὸς τινα μουσικὸν ὁ Ροσίνη, ἀποκαλύπτει τὸν τρόπον διὰ τοῦ ὁποίου συνέθετε τὰς Ouvertures τῶν μελοδραμάτων του.

Τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Γενικὸς καὶ ἀπαράβατος κανὼν, νὰ ἀγαμέτω τὴν προτεροαίαν τῆς παραστάσεως διὰ νὰ συνθέσω τὴν οὐβερτούραν μου.

» Δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο ποῦ νὰ σὰς ὠθεῖ εἰς τὴν ἐμπνευσιν ἀπὸ τὴν ἀνάγκην, ἀπὸ τὴν ἐνοχλητικὴν παρουσίαν τοῦ ἀντιγραφείου ὅστις περιμένει τὸ ἔργον σὰς κομμάτι, κομμάτι, ἀπὸ τὴν ἀπαισίαν ὄφιν ἐνὸς διευθυντοῦ ἀηλησιζόμενου ὅστις ἀποσπᾷ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του. Εἰς τὴν ἐποχὴν μου ἐν Ἰταλίᾳ ὅλοι οἱ διευθυνταὶ τῶν θεάτρων ἦσαν φαλακροὶ πρὸ τοῦ τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των.

» Συνέθεσα τὴν Οὐβερτούραν «Gazza Ladra» οὐκ εἶπα τὴν προτεροαίαν, ἀλλὰ τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῆς πρώτης παραστάσεως εἰς τὸ θέατρον τοῦ Μιλάνου, ὅπου ὁ Διευθυντὴς μὲ εἶχε παραπετάξει εἰς τὰ παρασκήνια ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τεσσάρων σκηνοθετῶν.

» Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τοῦ «Barbier» δὲν τὴν συνέθεσα ὅπως τὰς ἄλλας, δηλαδὴ θέλω νὰ εἶπω ὅτι ἀντὶ ἐκείνης τὴν ὁποίαν εἶχα γράψει κατ' ἀρχὰς διὰ μίαν ὄπεραν ὅλως διόλου ἐντράπελον, μετεχειρίσθησαν μίαν ἄλλην τὴν ὁποίαν εἶχα γράψει διὰ τὸ ἔργον «Blissabetta» καὶ τὸ ὁποῖον ἦτο καθολοκληρίαν σοβαρόν. Τὸ κοινὸν ἔμεινε κατενθουσιασμένον ἐκ τῆς ἀντικαταστάσεως ταύτης.

» Τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ «Comte Ory» τὴν ἔκαμα κατ' ὄν χρόνον ἐνάρου με κάποιον φίλον μου,

ὅστις διαρκῶς δὲν ἔπαυεν ἀπὸ τοῦ νὰ συζητῇ περὶ τῶν οικονομικῶν τῆς Ἰσπανίας.

» Τέλος ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ouverture τοῦ «Guillaume Tell» ἐκρηταῖσα τότε ἕνα οἶκμα εἰς τὴν λεωφόρον Μοντιμάτρο ὅπου ἱμαζεύοντο μέρα καὶ νύκτα ὅλα τὰ βρωμερὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ὑπάρχον ἐν τῷ Παρίσι καὶ ἐκάπνισον, ἀστειεύοντο, ἐβωμολόχον, ἐμεθοκόπον καὶ ὠρίοντο μέσα ἴσθ' αὐτιά μου, ὅπου ἐγὼ ἠταγκαζόμεν νὰ ἐργάζωμαι μετὰ μεγαλειέρας λίσσης ὅπως τοῖς ἀκούω ἔσον τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον».

ΤΟ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ ΤΟΥ „VAISSEAU FANTOME“

Πρόκειται περὶ τοῦ μελοδράματος τοῦ Βάγνερ «Vaisseau Fantôme», τοῦ ὁποίου τὸ χειρόγραφον εὑρίσκεται εἰς τὴν Βασιλικὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Μονάχου. Ὅλον τὸ σκαρίφημα τῆς ἐνορχηστρώσεως εἶνε εἰς κακὴν κατάστασιν, αἱ δὲ σελίδες του ἔχουσι πᾶσαι χρονολογηθῆ ἐν Παρισίοις.

Εἰς τὸ περιθώριον ἀνευρίσκει τις τὰ ἴχνη τῶν ἠθικῶν καὶ ὕλικῶν πόνων τοὺς ὁποίους ὁ Ριχάρδος Βάγνερ ὑφίστατο τότε.

Εἰς τὸ τέλος τῆς εἰσαγωγῆς ὑπάρχει ἡ ἑξῆς σημείωσις :

«Παρίσιοι, 5 N)βρίου. Per aspera ad astra. δηλ. «Ὁ Θεὸς νὰ μὲ βοηθήσῃ!»

Ἡ πρώτη πράξις φέρει τὴν χρονολογίαν καθ' ἣν ἤρχισεν ἡ ἐνορχήστρωσις—Meudon 11 Ἰουλίου 1841 καὶ 23 Ἰουλίου 1841 καθ' ἣν ἐπερατώθη.

Ἡ ἐνορχήστρωσις τῆς β' πράξεως ἤρχισεν τὴν 31 Ἰουλίου καὶ ἐτελείωσε τὴν 13 Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Εἰς τὸ τέλος τῆς πράξεως ταύτης ἀναγιγνώσκει τις :

«Καὶ αὔριον πάλιν, φοβερὴ φτώχεια!»

Εἰς τὸ τέλος δὲ τοῦ ὅλου ἔργου ὑπάρχει ἡ ἑξῆς φράσις :

«Ἐτελείωσε. — Meudon 22 Αὐγούστου 1841. Ἐν ἀπογνώσει καὶ δυστυχίᾳ—**Ριχάρδος Βάγνερ.**»

Ἡ διάσημος ζωγράφος Lubren μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς

ΜΙΑ ΠΡΟΑΙΣΘΗΣΙΣ

Ποῖος δὲν ἔχει διέλθει ὥρας βαθυτάτης γοητείας μετ' τὴν μουσικὴν τοῦ τόσον ιδιότυπου αὐτοῦ ἔργου τοῦ Μπιζέ; Καὶ ποῖος οὕτω δὲν θ' ἀναγνώσῃ μετ' ἀποκοινῶν οἷος, τὸ ρίγος τὸ ὁποῖον προσδίδει ἐνίοτε τὸ μέγα μυστήριον ποῦ μᾶς περιβάλλει, τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον ἀφορῶν τὸν θάνατον τοῦ μουσουργοῦ τῆς Κάρμεν; Τὸ ἀφηγηθῆ καποτε ὁ Ρεγιὲ εἰς τὴν «Ἐφημερίδα τῶν Συζητήσεων», προκειμένου περὶ τῆς περιλήτου τριωδίας τῆς χαρτομαντείας. «Μίαν ἐσπέραν ἡ κυρία Γκαλλι-Μαριὲ ἡ ὁποία ἐπαιξε τὴν Κάρμεν, κατελήφθη ἀπὸ αἰσθησιν ἀσυνήθη ἐνῶ διεγίνωσκε διὰ τῆς χαρτομαντείας οἰωνοὺς θανάτου. Ἡ καρδιά τῆς ἐπάλλετο μέχρι ρήξεως· τῇ ἐφαίνετο ὅτι κάποια παγερὰ νοσηρότης ὑπῆρξεν εἰς τὴν

ἀτμοσφαῖραν. Ἐπιστρέψασα εἰς τὰ παρασκήνια ἔπειτα ἀπὸ βιαίας προσπαθείας ὅπως ἀποτελειώσῃ τὸ ἄσματ' τῆς ἐλιποθύμησεν. Ὅταν συνῆλθε προσεπάθησαν νὰ τὴν καταπραῦνον· ἡ αὐτὴ σκέψις τὴν ἐβασάνιζε πάντοτε. Ἀλλὰ δὲν ἐφοβεῖτο δι' ἑαυτήν. Ἐτραγουδῆσεν ὅθεν, ἀφοῦ ἔπρεπε νὰ τραγουδήσῃ. Τὴν ἐπαύριον ἡ κυρία Γκαλλι-Μαριὲ ἐπληροφορεῖτο ὅτι τὴν νύκτα ἐκείνην ἔξέπνευσεν ὁ Μπιζέ...»

ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΙΔΙΟΤΡΟΠΙΑΙ

Τερατώδεις εἶνε ἐνίοτε αἱ ἰδιοτροπίαι τῆς φύσεως. Πρὸ 45 περίπου ἐτῶν ἔκαμε κατάπληξιν τὸ γεγονός ὅτι ἐν Ρώμῃ ἐγεννήθη ἐν βρέθος στερούμενον ἐντελῶς ποδῶν καὶ χειρῶν, πλὴν ἄρτιον κατὰ τὰ λοιπὰ μέρη

τοῦ σώματος καὶ κατὰ τὰς ὀργανικὰς λειτουργίας. Τὸ βρέφος ἐκεῖνο εἶνε ὁ σημερινὸς διαπρεπὴς ζωγράφος Νικόλαος Κομπέλκωφ.

Ὡσεὶ εἰρωνεῖα τῆς φύσεως, ἐκ πρώτης ὕψεως, εἰς τὸ ἄπουν καὶ ἄχειρ ἐκεῖνο σῶμα ὑπῆρχε σφοδρὰ καλλιτεχνικὴ ψυχὴ, καὶ ὁ μικρὸς ἀνάπηρος ἐφέρετο ἀκαταμαχῆτως πρὸς τὴν λεπτὴν τέχνην τοῦ Ἀπελλοῦ, μολονότι δὲν ἠγγόει ὅτι αἱ χεῖρες εἶνε τὸ πρῶτον μάθημα τῆς ζωγραφικῆς. Ἐν τούτοις ἀναπτύξας ἐπιμονὴν ἀφαντάστου δυνάμεως κατώρθωσε νὰ μεταθέσῃ τὴν δεξιότητα τῆς σχεδ. αὐτοῦ χειρὸς εἰς τὸν πώγωνα, εἰς τὸ στόμα καὶ εἰς τὴν δεξιὰν ὠμοπλάτην.

Τῷ ὄντι, οὕτω δημιουργεῖ τοὺς ἐξαισίους ζωγραφικούς του πίνακας, οἵτινες ἀπολύτως εἶνε ἄριστα ἔργα τέχνης καὶ σχετικῶς μετὰ τὴν καταστασίν του, ἀριστουργήματα ἀκατανοήτου σοφίας. Διὰ τοῦ στόματος κρατῶν τὸν χρωστήρα λαμβάνει τὰ διάφορα χρώματα, ζωγραφίζει δὲ πιέζων αὐτὸν διὰ τοῦ πώγωνος ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὠμοπλάτης, ἣτις ἀναλόγως κατὰ βούλησιν τοῦ καλλιτέχου κινουμένη, καθοδηγεῖ τὸ ἄκρον τοῦ χρωστήρου εἰς τὴν γραφήν.

Μία ἄλλη λεπτομέρεια ὅχι ὀλιγώτερον παράδοξος εἶνε ὅτι ὁ κ. Κομπέλκωφ εἶνε σύζυγος, πατὴρ δὲ ἑξ υἱῶν ἀρτιμελεσμάτων καὶ ἀρίστης ὑγείας.

ΤΟ ΩΔΕΙΟΝ ΒΟΛΟΥ

Διαλυθείσης τῆς Μουσικῆς Ἑταιρίας Βόλου, ἡ κ. Ἄννα Τσολάκη καθηγήτρια τοῦ κλειδοκνυβάλου καὶ ὁ κ. Βασ. Κόντης καθηγητῆς τοῦ Βιολίου καὶ διπλωματοῦχοι τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν, ἴδρυσαν Ὁδεῖον, ἐν ᾧ θὰ διδάσκηται πρὸς τὸ παρὸν τὸ κλειδοκνύβαλον τὸ βιολίον, ἡ χορῶδία καὶ ἡ στοιχειώδης θεωρία.

Τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐν λόγῳ Ὁδείου ἀνέλαβεν ἡ κ. Ἄννα Τσολάκη, ἣτις μετὰ τόσου

ἐνδιαφέροντος καὶ ζήλου ὑπερέμετρον ἐπὶ τόσα ἔτη ἐδίδαξεν λίαν εὐδοκίμως τὸ κλειδοκνύβαλον ὡς καθηγήτρια τῆς μουσικῆς ἑταιρίας.

Τὴν τάξιν τοῦ βιολίου ὡς καὶ τὴν ἐσπεριζήν λαϊκὴν χορῶδιαν ἀνέλαβεν ὁ κ. Βασ. Κόντης ἐπίσης πρῶτην καθηγητῆς τῆς Μουσ. Ἑταιρίας.

Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κ. Β. Κόντη ἡ σχολὴ τῆς χορῶδίας εἶχε τὸν ἀνθρωπὸν τὴν καθὼς γράφει ἡ ἐν Βόλῳ ἐκδιδομένη ἐφημερίς ὁ «Ἐργατῆς». Ἀκούραστος, ἀεικίνητος, γενναῖος, κατώρθωσε νὰ συγκεντρώσῃ περὶ τοὺς 80 ἑργάτας καὶ νὰ σχηματίσῃ λαϊκὴν χορῶδιον, ἣτις λειτουργεῖ θανμάσι ὑπὸ τὴν ἄοκνον αὐτοῦ ἐπίβλεψιν.

Τὴν 8 Νοβρίου ἔδωσαν τὴν πρώτην μουσικὴν συναυλίαν των μετὰ διαλέξεως, περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ Μοζάρ, τῆ συμπράξει τῶν μαθητῶν Ὁριέμα, Δούρα, Τσοποτοῦ, Ἰ. Ρογκότη καὶ Αἰκ. Πάντου.

Τὴν 5 Δεβρίου ἐδόθη ἡ πρώτη δοκιμαστικὴ συναυλία ὑπὸ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τοῦ Ὁδείου.

Τὴν δὲ 13 Δεβρίου ἡ δευτέρα μουσικὴ συναυλία Τσολάκη—Κόντη μετὰ διαλέξεως περὶ Ριχάρδου Βάγνερ τῆ συμπράξει τῶν μαθητῶν Ἀ. Ὁριέμα καὶ Κατ. Πάντου.

Τόσον ὁ κ. Κόντης ὅσον καὶ ἡ κ. Ἄννα Τσολάκη εἶνε γνωστότατοι φυσιογνωμίαι εἰς τὸν Ἀθηναϊκὸν κοινὸν ἐκ πολλῶν αὐτῶν ἐμφανίσεων εἰς διαφόρους μουσικὰς συναυλίας ἐν τῷ Ὁδεῖῳ Ἀθηνῶν.

Εἰς τοὺς ἀληθεῖς αὐτοὺς μύστας τῆς τῆς θείας τέχνης τοῦ Ἀπόλλωνος τοὺς ἐργαζομένους ἀκαταπαύστως ὑπὲρ τόσον εὐγενεῶς ιδέας ἢ «Καλλιτεχνικὴ Ἐπιθεώρησις» εὐχεται ὀλοφύχως ἐπιτυχίαν καὶ εὐδωσίαν τοῦ δυσχεροῦς αὐτοῦ ἔργου ὅπερ ἀνέλαβον.

Σ. Μ.

Η Β' ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΟΥ ΩΔΕΙΟΥ

Ἐξόχως ἐπιτυχῆς ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ὑπῆρξεν καὶ ἡ Β' συναυλία τῶν μαθητῶν καὶ τῆς Ὁρχήστρας τοῦ Ὁδείου.

Ἡ Β' συμφωνία τοῦ Μπετόβεν, ἐν αὐτῷ τὰ ἀριστουργήματα τοῦ μεγάλου διδασκάλου, μετὰ τὴν τόσον περιπαθὴ μουσικὴν τῆς τὴν ὁποῖαν ὀλόκληρον τὸ ἀκροατήριον παρηκολούθησε μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας, ἐξετελέσθη ἀψόγως, ἐὰν μοι ἐπιτραπῇ ἡ λέξις, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ διδακτικοῦ τῶν συνθέσεων τούτων.

Τὸ κοινὸν τοῦ Μένδελσον διὰ βιολίον τῆ συνοδείᾳ Ὁρχήστρας ἀπεδόθη ὑπὸ τῆς μαθητοῦς Ἀντ. Κοψίδα χάρις εἰς τὴν ἰδιοφυῖαν τῆς καὶ τὴν καλὴν διδασκαλίαν τοῦ καθηγητοῦ τῆς ὕψως ἔδει νὰ ἐκτελεσθῇ παρόμοιον ἔργον. Ἡ δὲ Κοψίδα ἀπέδειξε καὶ ἄλλοι οὐ κέκτηται ὅλα ἐκεῖνα τὰ χαρίσματα τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦνται διὰ νὰ γίνῃ μία καλὴ βιολίστρια. Ἰδίως ὁ ἦχος καὶ τὸ τεχνικὸν τῆς ἐκρίθησαν πολλοῦ λόγου ἄξιοι.

Τὸ ἔργον τοῦ Debussy δὲν πρέπει νὰ παρέλθῃ ἀπαράτηρον, καθόσον ὁ ἐν λόγῳ συνθέτης εἶνε οὐχὶ μικρᾶς ἀξίας τὰ δὲ ἔργα του ἔχουσι σπυρδαλιότητα εἰς ἅπασαν τὴν Εὐρώπην ἢ σύνθεσις αὐτῆς τῆς νεωτέρας Σχολῆς εἶνε ἀπὸ ἐκείνας ποῦ ἀπαιτοῦν μελέτην ἵνα ἐξαγάγῃ τις κάποιον τόημα.

Ἡ Οὐγγρικὴ ποιμενικὴ φαντασία τοῦ Ντόπλερ διὰ πλαγίαν ἔξετελέσθη ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ Α. Μάγκου μετὰ πολλὴν χάριν καὶ ἀκριβείαν μία τόσον καλὴ ἐκτέλεσις πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὀφείλεται ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν καλὴν διδασκαλίαν τοῦ κ. Ν. Παπαγεωργίου. Καὶ ἡ διὰ τοῦ κλειδοκνυβάλου συνοδείᾳ ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ κ. Θ. Πινδίου ὑπῆρξεν ἀκριβεστάτη. Τοιοῦτοι μαθηταὶ περιποιῶν τιμὴν καὶ εἰς τὸ Ὁδεῖον καὶ εἰς τοὺς καθηγητὰς των.

Καὶ ἡ συναυλία ἔληξε μετὰ τὴν Εἰσαγωγὴν τοῦ Γκλαζούνωβ ἐπὶ τριῶν Ἑλληνικῶν θεμάτων τὰ ὁποῖα ὁ συνθέτης ἔλαβεν ὡς βάση τοῦ ἔργου. Ἡ σύνθεσις αὐτῆς ἤρρεσε παρὰ πολὺ εἰς τὸ κοινὸν καθόσον τὰ δημώδη αὐτὰ ἔσματα καθαρῶς Ἑλληνικὰ εἰσέδυσαν εὐκολώτερον εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀκροατοῦ. Ἡ ἑνορχήστρωσις τοῦ ἔργου εἶνε ἄξια λόγου.

Ἐν τέλει θὰ ἦτο ἄδικον ἰὰ μὴ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα καὶ τὸ ὄνομα τοῦ διευθυντοῦ τῆς ὀρχήστρας κ. Α. Marsick ὅστις καταβάλλει πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν πρὸς μεγαλειτέραν ἐπιτυχίαν τῶν συναυλιῶν καὶ τοῦ ὁποῖου ἡ ἰκανότης εἶνε πλέον καταφανὴς περὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς ὀρχήστρας.

✱

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΗΣ ΜΑΝΔΟΛΙΝΑΤΑΣ

Ἡ Μανδολινατά μας θανατοῦργεῖ ὀλονέν. Κόσμος ἄπειρος εἶχε συρρεῖσει προχθὲς εἰς τὸ Βασιλικόν, διψῶν νὰ ἀκούσῃ τὴν καλὴν αὐτὴν ὀρχήστραν.

Τὸ πρόγραμμα ἐξετελέσθη ὅλον μετὰ τὴν συνήθη ἀκρίβειαν, μετὰ τὴν ὁποῖαν τὸ ἔκτελει πάντοτε ἡ ὀρχήστρα τῆς Μανδολινατάς. Ἡ δεσποινὶς Βλαβιανοῦ, ἀληθὴς ἀριστοτέχνης, ἐξετέλεσε τὸ κοινὸν «Ἄρμα βυριάτα» μετὰ λαμπρὸν χρωματισμὸν καὶ ταχύτητα καταπλήσσαν. Ἐπειτα μετὰ τῶν δεσποινίδων Φίνις, Βαντάικ καὶ Νικαλοπούλου ἔπαιξαν μετὰ ἐξαιρετικὴν τέχνην τὴν Ἰσπανικὴν ραψωδίαν τοῦ Σουλβέτι. Τὴν θαυμασιωτέραν ὁμως ἀπόλαυσιν μᾶς ἐπαύλατε τὸ καλὸν μας σωματεῖον μετὰ τὴν ἐξοχὴν νικηφῶδιαν τοῦ κ. Γ. Ξανθοπούλου συνοδείᾳ τῆς ὀρχήστρας καὶ μετὰ ὀραίαν ἑνορχήστρωσιν τοῦ κ. Λάβδα. Τὸ μουσικὸν αὐτὸ ἀριστούργημα κατεχειροκροτήθη, ἐκτελεσθὲν δις κατ' ἐπίμονον ἀπαύτησιν τοῦ κοινοῦ.

ΚΑΘΕ ΠΕΜΠΤΗ ΒΓΑΙΝΕΙ

Η "ΔΑΦΝΗ",

ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ: 4 ΦΙΛΟΛ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΕ ΧΡΩΜΑΤΙΣΤΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΣΠΥΡΟΣ Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ Λύρου 6 πλατεία Ομόνοιας
ΑΘΗΝΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ © Έσωτερ. δρ. 5
© Έξωτερ. φρ. 8

ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

οί γνωστότεροι Έλληνες λόγιοι

Με μία δεκάρα κάθε Πέμπτη παρακολουθείτε όλην την φιλολογικὴν κίνησιν τῆς Ἑλλάδος

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

"Έντοκοι καταθέσεις

Καταθέσεις τραπεζικά γραμμάτια

Τροποποιηθείσης τῆς κλίμακος των τόκων τῶν εἰς τραπεζικά γραμμάτια νέων ἐντόκων καταθέσεων ἐν ὄψει ἢ ἐπὶ προθεσμίᾳ, δηλοποιεῖται, ὅτι ἀπὸ 5 Ἀπριλίου 1909 ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος δέχεται παρά τε τῶν Κεντρικῶν Καταστημάτων καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασιν αὐτῆς καταθέσεις εἰς τραπεζικά γραμμάτια ἀποδοτέας ἐν ὄψει ἢ ἐν ὀρισμένη προθεσμίᾳ ἐπὶ τόκῳ :

1) 2 ταῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ τὰς ἐν ὄψει ἀποδοτέας καταθέσεις μέχρι ποσοῦ δρ. 10,000, πέρα τοῦ ποσοῦ τούτου τοῦ τόκου ὀριζομένου εἰς 1 ταῖς 0)0 κατ' ἔτος. Αἱ καταθέσεις αὗται γίνονται δεκταὶ καὶ εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν, παραδιδόμενον τῷ καταθέτῃ βιβλιαρίου λογαριασμοῦ καὶ βιβλιαρίου ἐπιταγῶν.

2 ταῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ τὰν καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἑξ μῆνας τοῦλάχιστον.

2) 2 ταῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἑν ἔτος τοῦλάχιστον.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἔτος Ἑννατον

Διευθυντής: Δ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μελέται φιλολογικαὶ καὶ καλλιτεχνικαί. — Συνεργασία ἐγκρίτων λογίων. — Εἰκόνες ἔργων Ἑλλήνων καὶ ξένων καλλιτεχνῶν.

Συνδρομὴ ἔτησΙΑ ὄφ. 12.

Γραφεῖα ὁδὸς Χαριλάου Τρικοῦπη 22α.

3 ταῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ δύο ἔτη τοῦλάχιστον.

3) 2 ταῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ τέσσαρα ἔτη τοῦλάχιστον.

4 ταῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ πέντε ἔτη τοῦλάχιστον ὡς καὶ διὰ τὰς πέρα τῶν πέντε ἐτῶν, ἢ τὰς διαρκεῖς.

Καταθέσεις εἰς χρυσόν.

Δέχεται ἐπι ἐντόκοις καταθέσεις εἰς χρυσόν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας Ἀγγλίας, ἀποδοτέας ἐν ὀρισμένη προθεσμίᾳ ἢ διαρκεῖς ἐπὶ τόκῳ :

1) 2 ταῖς 0)0 κατ' ἔτος διὰ καταθ. 6 μ. τοῦλ. 2 " " " " " " 1 ἔτους
2) 2 " " " " " " 2 ἐτῶν
3 " " " " " " 4 " "
4 " " " " " " 5 "

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαί ἢ ἀνώνυμοι.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογίων πληρώνονται παρά τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταθέτου παρά τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις.

ΤΥΠΟΙΣ "ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ",

Ὀδὸς Σοφοκλέους 1

**ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ 30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1909**

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ	30 Νοεμβρίου 1909	31 Οκτωβρίου 1909
Εἰς μεταλλικόν..... Δρ.	4,000,981,35	3,503,478.07
Ταμείον } εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια Ἑθνικῆς Τραπεζῆς. »	583,930.—	506,345.—
} κερασιακὰ » δίδραχ. καὶ μονόδραχ. »	1,098,269.—	1,159,614.—
* Ἐξωτ. λογισμοὶ. Ἀντίτιμον μετ. Τρ. εἰς τὸ ἔξωτερικόν.....	37,170,575.86	40,508,361.52
Προϊδόνεκδ. ἔθν. Δ. εἰς χρ. ἑλλ. σιδ. 4ο 1902.....	74,557.21	160,357.83
Δάν. πρὸς τὴν Ἑλλ. Κυβέρ. ἐπ' ἀναγκ. κυκλ. τραπεζ. γραμμ. »	61,778,575.42	61,778,575.42
» » » διδράχμων καὶ μονοδράχμων. »	9,750,000.—	9,750,000.—
* Ὁμολ. Ἑθνικῶν δανείων) Εἰς χρυσόν Δρ. 28,120,539.25		
) τρ. γραμ. » 32,116,961.40	60,237,500.65	60,554,292.50
Γεωργικὸν Θεσσαλικὸν δάνειον.....	1,440,000.—	1,440,000.—
* Ἔντοκα γραμμάτια Ἑλλήν. Δημ. εἰς τραπεζ. γραμμάτια. »	5,220,412.86	5,150,903.82
Προεξοφλήσεις.....	20,945,858.02	21,273,213.37
Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων.....	3,411,727.66	3,541,276.21
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λογισμοὶ ἐπ' ἐνεχύρω χρηματογράφων »	24,541,623.43	23,034,855.37
Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρω ἐμπορευμάτων.....	7,917,860.78	6,277,775.11
Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λογισμοὶ ἐπὶ ὑποθήκῃ.....	69,734,792.72	70,378,948.34
» εἰς δῆμους, λιμένας καὶ λοιπὰ νομικὰ πρόσωπα. »	46,095,429.88	46,181,948.83
Χορηγίσεις εἰς γεωργοκτηματίας.....	11,755,061.35	11,912,143.75
Καθυστερήσεις χορηγήσεων εἰς γεωργοκτηματίας.. »	5,308,052.53	5,616,441.90
Μετοχαὶ εἰς ἐγγυήτους Ἐταιρίας.....	7,501,258.20	7,471,158.20
Συμμετοχὴ εἰς Τράπεζαν Κρήτης.....	1,250,000.—	1,250,000.—
* Ὁμολ. λαχ δαν. Ἑθν. Τρ. τῆς Ἑλλάδος.....	571,107.35	728,182.35
Καταστήμ. Τραπεζ. καὶ κτήμ. ἐξ ἀναγκ. ἐκποιήσεων »	9,274,348.29	9,246,440.94
* Ἀπαιτήσεις ἐπιθήσεις.....	3,564,316.25	3,526,210.11
* Ἐξόδα ἐγκαταστ. (ἰδίως δαπάνη κατασκ. τραπεζ. γραμ.) »	1,399,653.61	1,394,002.11
Διάφοροι λογισμοὶ.....	2,663,425.35	2,574,379.35
Λογαριασμοὶ ἐξαχ. συμμ. Κυβερ. εἰς κέσθη ἐκ τρ. γραμμ. »	3,877,760.57	5,881,596.24
* Ἐξαγορὰ προν. Προνομ. Τραπεζῆς Ἡπειροθεσσαλίας. »	1,075,200.—	1,075,200.—
Προμήθεια τροπῆς λαχειοφ. δανείου εἰς τραπεζ. γραμμάτια »	50,000.—	50,000.—
Διάφορα.....	962,235.48	822,146.25
Δρ.	403,296,213.81	407,307,846.49

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Μετοχικὸν κεφάλαιον..... Δρ.	20,000,000.—	20,000,000.—
* Ἀποθεματικὰ κεφάλαια.....	13,500,000.—	13,500,000.—
Τραπεζικὰ γραμμάτια ἐν κυκλοφορίᾳ :		
I. διὰ λογισμὸν τῆς Κυβερνήσεως Δρ. 61,778,575.42		
II. " " " Τραπεζῆς : » 61,148,556.72 »	122,927,132.14	124,391,017.22
Κερασιακὰ γραμμάτια δίδραχμα καὶ μονόδραχμα. »	9,750,000.—	9,750,000.—
Καταθέσεις ἐν ὄψει εἰς μεταλλικόν.....	9,388,527.60	9,547,315.36
» ἐν ὄψει εἰς τραπεζ. γραμμάτια.....	20,794,178.34	19,691,782.95
* Ἐπιταγαὶ πληρωτέαι.....	1,169,285.04	1,608,729.25
Μερίσματα πληρωτέα.....	189,250.—	228,438.—
Διεθ. Οἰκ. Ἐπιτ. λογισμὸς κατ.) Εἰς χρ. Δρ. 108,155.28		
ἐκ δημ. ὑπεγγ. προσόδ.) τρ. γρ. » 4,798,422.94 »	4,906,578.22	4,477,716.77
* Ὑπερδία Ἑθνικῶν δανείων εἰς χρυσόν.....	552,901.70	640,396.80
* Ὑπερδία Ἑθνικῶν δανείων εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια »	283,683.27	306,431.22
Καταθέσεις Δημοσίου εἰς χρυσόν.....	13,234.84	4,808.39
» Δημοσίου ἐπὶ τόκῳ εἰς τραπεζ. γραμμάτια. »	15,062.65	15,062.65
* Ἔντ. κατ. Δημ. εἰς χρυσόν διὰ τὴν κατ. Σιδ. Π.Δ.Σ. »	74,557.21	160,357.83
* Ἔντ. κατ. Δημ. εἰς τρ. γραμ. διὰ κατ. Σιδ. Π.Δ.Σ. »	110,357.83	1,257.21
Καταθέσεις ὑπὸ προθεσμίαν καὶ διαρκεῖς.....	116,087,086.17	119,698,362.26
Λαχειοφόρον δάνειον Τραπεζῆς 3 ο/ο εἰς χρυσόν.....	40,574,160.—	40,574,160.—
» » » 2 1/2 ο/ο εἰς τρ. γραμ. »	20,367,900.—	20,367,900.—
* Ὑπερδία λαχειοφόρου δαν. Τραπεζῆς 3 ο/ο εἰς χρυσόν »	1,269,913.—	1,494,698.—
» » » 2 1/2 ο/ο εἰς τρ. γραμ. »	259,577.50	267,345.50
Καταθέσεις ταμειυτηρίου.....	13,606,564.79	13,418,013.18
Διάφορα.....	7,456,254.54	7,263,061.40
Δρ.	403,296,213.81	407,307,846.49

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 9 Δεκεμβρίου 1909.

Ὁ Διευθυντής τοῦ Λογιστηρίου
Π. Α. ΚΟΥΤΣΑΛΕΞΗΣ

Σιγαρέτα και καπνά γνήσια άβλα-
βή Άρίστης ποιότητος τὸ «Κάϊρον»

ΗΛΙΑ Β. ΠΑΠΑΗΛΙΟΥ

Διασταύρωσις
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ - ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ

ΝΙΚ. ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

Όδοντοϊατρός χειρουργός.

Όδός Έρμού 46

I. B. ΔΕ-ΚΑΡΛΗΣ

Έπιδιορθωτής κλειδοκυμβάλων και
όργάνων άνεγνωρισμένους διά Βασιλ.
Διατάγματος τής Α. Μ. Γεωργίου Α'
Βασιλέως τής Έλλάδος. Ός και χορ-
διστής τών κλειδοκυμβάλων τού Ό-
δείου.

Όδός Ρ. Παλαμήδου άριθ. 2

Πάροδος όδοϋ Σαρρή

ΧΡΩΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

& ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΒΕΡΝΙΚΙΩΝ

Μ. Β. ΞΑΝΘΑΚΗ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1845

Όδός Ντέκα 13 (πλησίον Μητροπόλεως)

ΑΘΗΝΑΙ

Άπαντα τὰ εἶδη Ζωγραφικῆς
και Πλαστικῆς ὡς και Μηχανῆς
πυρογραφίας.

ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΛΗΡΕΣΤΑΤΗ	
ΑΚΤΙΝΟΘΕΡΑΠΕΙΑ, ΦΩΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΤΛ.	ΚΙΝΗΣΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ, ΘΕΡΜΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΠ.
Δ. Π. ΒΑΣΙΛΕΪΔΗΣ ΙΑΤΡΟΣ	
Ό μόνος ειδικός σπουδάσας Φυσικο- θεραπειαν, διευθυντής τού ΠΡΩΤΟΥ και ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΥ Ιατρείου Φυσικο- θεραπείας εν Έλλάδι.	
ΑΡΘΡΙΤΙΚΑ	
(Άπασαι αι έκδηλώσεις του άρθριτισμου, ήτοι ρευματισμοί, άρθριοσκληρώ- σις, ήμικρανία, εκζέματα, νευ- ρασθένεια κλ. κλ.)	
10-12 Π. Μ. ΚΑΙ 3-6 Μ. Μ.	
3, ΟΔΟΣ ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ, 3	
ΡΑΔΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑ (ΕΦΑΡΜΟΓΑΙ ΡΑΔΙΟΥ ΚΛ.)	

Δ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ

ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ & ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ

32 — Όδός Ζήνωνος — 32.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΠΛΕΣΣΑΣ

ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ ΙΑΤΡΟΣ

27 — ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ — 27

Δ. ΜΟΝΤΕΣΑΝΤΟΣ

ΔΕΡΜΑΤΟΛΟΓΟΣ ΙΑΤΡΟΣ

Διασταύρωσις : Άκαδημίας — Θεμι-
στοκλέους άριθ. 26.